

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce
Sedliacka Dubová (2007-2013)**

Na príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sedliacka Dubová sa podieľal tím pracovníkov spoločnosti Premier Consulting spol. s r.o.:

- Ing. Miroslav Švec – hlavný projektový manažér
- Radovan Prezmetsky, AAS – projektový manažér
- Tician Vanková – asistentka projektového manažéra

Lopata, Švec & Partners

Premier Consulting, spol. s r.o.

Hlavná kancelária: Hadovská cesta 870 • 945 01 Komárno • Slovak Republic
tel. +421 35 7713585 • fax: +421 35 7714250 • e-mail: info@premier-consulting.sk
www.eurofondy.sk

Obsah

Vízia rozvoja obce Sedliacka Dubová.....	4
1. Úvod.....	4
2. Ekonomické a sociálne východiská	6
2.1. Socio-ekonomická analýza.....	6
2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje	6
2.1.2. Ekonomická charakteristika.....	12
2.1.3. Občianska vybavenosť.....	16
2.1.4. Vzdelávanie a kultúra	18
2.1.5. Životné prostredie	19
2.2. Analýza realizovaných opatrení.....	21
2.3. SWOT analýza	21
2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja.....	23
3. Rozvojová stratégia.....	26
3.1. Ciele a priority	26
3.2. Opatrenia a aktivity.....	29
3.3. Opis rozvojovej stratégie	37
3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele	38
4. Finančný plán.....	39
4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie	43
4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia.....	43
5. Zabezpečenie realizácie.....	44
5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	44
5.2. Monitorovanie a hodnotenie	45
5.3. Harmonogram realizácie	46
6. Záver.....	47

Vízia rozvoja obce Sedliacka Dubová

Víziou je moderná obec využívajúca svoju geografickú polohu a prírodné krásy v regióne pre rozvoj podnikania, zabezpečujúca rozvoj cestovného ruchu a hospodársky rast za podmienok trvale udržateľného rozvoja v kontexte zachovania a rozvoja kultúrnych tradícií a zvykov v obci, obec s kvalitnou infraštruktúrou ponúkajúcou komunikačné, informačné a verejné služby na vysokej úrovni, zhodnocujúca kooperáciu verejného, neziskového i podnikateľského sektoru a občanov obce.

1. Úvod

Posledná dekáda 20. storočia až po súčasnosť je poznačená kumuláciou procesov, ktoré výrazne predznamovali dynamiku a charakter premien spoločensko-politických, hospodárskych, sociálnych, sociálno-kultúrnych s celou škálou pozitívnych, ale aj problémových dopadov na spoločnosť i jednotlivé spoločenstvá na Slovensku. Významné sú nadnárodné súvislosti prebiehajúcich procesov, keďže sa netýkajú len jednej krajiny, ale sú súčasťou priestorovo širších premien, ktoré majú významné, prinajmenšom európske súvislosti. Premieta sa to, resp. odráža v európskych integračných procesoch, v hľadaní podôb štátnych i spoločných európskych postupov, pri riešení problémov, pri usmerňovaní vývojových procesov, pri hľadaní spoločných či koordinovaných politík.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je základným dokumentom, ktorým sa obec pri výkone svojej činnosti zabezpečuje rozvoj svojho územia a o potreby obyvateľov. Je to strednodobý programový dokument, ktorý bol spracovaný na základe zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Pri spracovaní boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Program je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu.

Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu. Aj napriek komplexnosti programu rozvoja nie je cieľom vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájsť na ne riešenie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sedliacka Dubová je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojovom pláne a s metodikou na vypracovanie príslušného PHSR pre obce.

Postup spracovania PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je účelovo spracovaný, najmä z hľadiska cieľov a priorít rozvoja SR a možností využívania fondov EÚ.

Postup spracovania PHSR je v súlade s Metodickou príručkou uverejnenou Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja, sekciou regionálnej politiky. Samotnú chronológiu prípravy a vypracovania možno popísať nasledovne:

- 1) Vypracovanie **socio-ekonomickej analýzy obce**, v ktorej boli identifikované tendencie súčasného socio-ekonomického vývoja obce. Analýza bola zameraná na oblasti: rozvojový potenciál, ľudské zdroje, ekonomika, občianska vybavenosť, vzdelávanie a kultúra a životné prostredie.
- 2) Vypracovanie **analýzy realizovaných opatrení**, v rámci ktorej sa zhodnotili doterajšie skúsenosti predstaviteľov obce s implementáciou programov a podporou regionálneho rozvoja.
- 3) Vyhotovenie **SWOT analýzy**.
- 4) **Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja**, vychádza z identifikácie hlavných problémov, ktoré PHSR rieši a určenia potenciálu pre toto riešenie.
- 5) **Definovanie samotnej stratégie**. Tento bod priamo nadväzuje na SWOT analýzu s cieľom odstrániť, alebo zmierniť identifikované disparity pomocou využitia potenciálu reprezentovaného určenými faktormi rozvoja.
- 6) Vymedzenie opatrení a aktivít. Vychádza zo strategickej vízie obce, výsledkov analýz a stratégie PHSR. V rámci aktivít ide o činnosti, ktoré budú v rámci vymedzených opatrení podporené. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority.
- 7) Definovanie merateľných ukazovateľov a **opis rozvojovej stratégie**.
- 8) Zostavenie finančného plánu. Východiskom boli disponibilné finančné zdroje obce a vymedzené opatrenia a aktivity.
- 9) **Definícia priorít a opatrení**.
- 10) Kompletizácia PHSR.
- 11) Schvaľovanie a publikovanie PHSR

V rámci samotnej prípravy PHSR prebiehalo zhromažďovanie aktuálnych informácií a dokumentov, spracovanie, porovnávanie a hodnotenie informácií, organizačné zabezpečenie a spracovanie získaných podkladov obce.

Dôvodom pre vypracovanie programu rozvoja bola potreba komplexného strategického rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomického, kultúrneho a inštitucionálneho rozvoja, ktoré v územnom pláne nie sú riešené Preto sa pre obdobie nasledujúcich 7 rokov, t.j. s platnosťou do roku 2013 vypracúva nový komplexný plánovací dokument spĺňajúci aktuálne kritériá strategického plánu pre úroveň miestnej samosprávy, ktorým je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

2. Ekonomické a sociálne východiská

Finančná stabilita ekonomiky je výsledkom vzájomného pôsobenia situácie v reálnej ekonomike, vo finančnom sektore, na finančných trhoch a v platobnom systéme. Úloha domácej reálnej ekonomiky je pritom kľúčová. Určuje ju stabilita v jednotlivých sektoroch reálnej ekonomiky Slovenska – vo verejnom sektore, v sektore nefinančných spoločností, v sektore domácností a v sektore zahraničného obchodu. Základná otázka vo vzťahu k finančnej stabilite je, či tieto sektory boli v rovnováhe a či výsledky ich hospodárenia vytvárali predpoklady na tvorbu potrebných rezerv a krytie ich finančných rizík, alebo naopak, či v ich finančnom hospodárení vznikali napätia, problémy s plnením záväzkov a riziká porúch. Tieto otázky vznikajú nielen vo vzťahu k súčasnej situácii, ale aj z hľadiska budúceho pravdepodobného vývoja vo vzťahu k udržateľnosti súčasného nastavenia parametrov ich hospodárenia. Ak sa z týchto hľadísk pozrieme na vývoj ekonomiky SR, môžeme konštatovať, že bol veľmi priaznivý z hľadiska vytvárania predpokladov na celkovú ekonomickú a finančnú stabilitu. V ekonomike začala pôsobiť daňová reforma, ktorá znížila daňové zaťaženie podnikov a zlepšila vnímanie podnikateľského prostredia na Slovensku zahraničnými investormi. Ďalšie reformy, dôchodková reforma a reforma zdravotníctva, by mali prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Pokračovala konsolidácia verejných financií. Prijaté reformy a opatrenia prispeli k zvýšeniu záujmu zahraničných investorov o investovanie na Slovensku. Rast ekonomiky sa zrýchlil, ale napriek tomu neboli v ekonomike prítomné známky prehrievania. Deficit na bežnom účte síce vzrástol, ale bol z veľkej časti financovaný priamymi zahraničnými investíciami. Tie vytvárali predpoklad na ďalší rast exportnej schopnosti a upevnenie vonkajšej ekonomickej stability.

2.1. Socio-ekonomická analýza

Stav sociálno-ekonomickej úrovne regiónov Slovenska v značnej miere determinuje model uplatňovanej regionálnej politiky. Ekonomickou regionalizáciou možno vymedziť územné celky, ktoré majú zhodné ekonomické parametre a vytvárajú relatívne homogénny funkčný celok v ktorom pôsobia podnikateľské aktivity približne za rovnakých podmienok. Takýmito územnými celkami môžu byť trhové zóny koncentrácie ekonomických aktivít, alebo lokálne pracovné trhy, ktoré sa formujú na základe koncentrácie pracovných príležitostí vo sfére výroby, vo výrobných i verejných službách. Na území Slovenska v dôsledku predchádzajúceho vývoja lokálne pracovné trhy tvoria spádové územia miest, ktoré v strediskovej sústave osídlenia plnili funkciu stredísk obvodného významu. Sociálna oblasť je významne previazaná s ekonomickou oblasťou, parametre ktorej určujú v značnej miere i situáciu, stav v sociálnej oblasti regiónu. Sociálna situácia zachytáva predovšetkým stav v oblastiach sociálnej či hmotnej odkázanosti a nezamestnanosti.

2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

Veľkosť obce významne ovplyvňuje jej základnú charakteristiku, ľudský potenciál a smerovanie rozvoja obce. Väčšie obce majú oveľa širšie možnosti rozvoja, najmä v ekonomickej oblasti, ale aj v oblasti občianskej infraštruktúry. Súvisí to najmä s lepšou dostupnosťou a rôznorodosťou ľudských zdrojov a väčšou koncentráciou ekonomickej aktivity a ekonomického bohatstva. Väčšie obce často plnia funkciu strediskovej obce v štruktúre regionálneho osídlenia a sú ťahúňom rozvoja aj okolitých menších obcí. Ich úloha preto presahuje hranice ich katastrálneho územia.

Naopak menšie obce majú na prvý pohľad obmedzenejšie možnosti ekonomického rozvoja. Ich potenciál a spoločenská hodnota je naopak skrytá v lepších možnostiach zachovania vidieckeho spôsobu života, uchovávaní kultúrnej hodnoty Slovenska a jeho regiónov a odkazu budúcim generáciám. Ekonomický rozvoj menších obcí je často spojený s úzkym prepojením na blízke väčšie, tzv. "strediskové" obce alebo blízke mestá. Obyvatelia často dochádzajú do väčších sídelných stredísk za prácou. Je však nesprávne zanedbávať možnosti ekonomického rozvoja v menších obciach a spoliehať sa len na blízke regionálne a mikroregionálne strediská. Každá obec má svoje špecifiká a je nesmierne dôležité ich analyzovať a na ich základe stanoviť rozvojovú stratégiu obce.

Obec Sedliacka Dubová sa s počtom obyvateľov 504 radí medzi malé obce. Obec preto musí počítať pri plánovaní s určitými obmedzeniami (najmä rozpočtovými). Vzhľadom na relatívne malú veľkosť je obec úzko spätá so svojím okolím a je od neho závislá. Obec nemôže presadzovať individuálny prístup k regionálnemu rozvoju, ale musí dôkladne analyzovať svoje prostredie a plánovať svoj rozvoj v súlade s obmedzeniami a možnosťami okolia. Nemôže byť snahou obce poskytovať svojim obyvateľom všetky služby verejného charakteru, pretože by to mohlo byť pre malý počet obyvateľov neekonomické a tieto služby by nedosahovali požadovaných kvalít. Obec sa musí preto orientovať na služby obyvateľstvu, ktoré sú v obci vykonávané lepšie a výhodnejšie ako v okolitých sídelných centrách (blízke mesto, blízka väčšia obec). Stále však ostáva priestor pre stanovenie vlastných priorít a hľadanie nástrojov na ich naplnenie.

Poloha je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, ktoré sú determinantmi okolitého prostredia obce. Obec takéto okolité podmienky nedokáže ovplyvniť a musí ich chápať ako dané. Rozvoj v rámci Slovenska, kraja či okresu nie je zo strany obce plne ovplyvniteľný. Poloha obce má mimoriadny vplyv na ekonomiku ako aj na lokalizáciu podnikov sídliačich v obci alebo jej bezprostrednej blízkosti. Obec Sedliacka Dubová sa nachádza 16 km od okresného mesta Dolný Kubín.

Dopravná poloha obce je veľmi výhodná, obec leží na hlavnom cestnom ťahu Žilina – Dolný Kubín – Trstená – Krakow, ktorý je reprezentovaný cestou I. triedy E77. Okrem toho obcou prechádza aj železničná trať, v rámci ktorej je vybudovaná zastávka. V budúcnosti by plánovaná diaľničná sieť mala výrazne znížiť hustotu dopravy v obci a obmedziť aj nežiaduce vplyvy dopravy na životné prostredie obce. Obec sa vlastne stáva súčasťou rozvojovej osi. Rozvojové osi sú súčasťou tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry.

Blízkosť hlavného ťahu podporuje sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalého udržania a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia. Rozvojové osi sa na Slovensku rozvíjajú v uzlovom pásovom sídelnom systéme, ktorého osnovu tvoria centrá osídlenia a dopravno-komunikačné systémy spájajúce jednotlivé centrá. Hierarchia a dôležitosť rozvojovej osi závisí od:

- úrovne centier medzi ktorými os leží a ktoré prepája,
- významu verejného dopravného vybavenia, pozdĺž ktorého os leží,
- významu verejného technického vybavenia,
- hustoty sídiel na rozvojovej osi,
- počtu a hustoty obyvateľov v obciach prepojených rozvojovou osou.

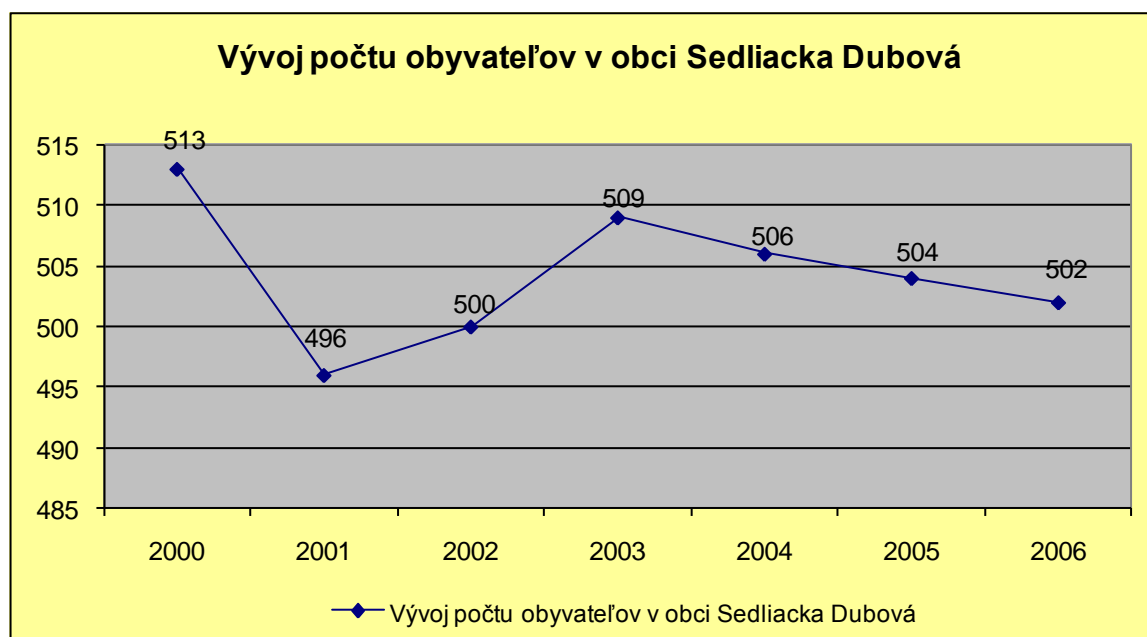
Z hľadiska administratívneho členenia patrí obec Sedliacka Dubová do Žilinského kraja a okresu Dolný Kubín (okresy v súčasnosti neplnia administratívnu funkciu, sú však štatistickou jednotkou úrovne NUTS IV).

Sídlo matričného úradu	Dlhá nad Oravou
Sídlo pracoviska daňového úradu	Dolný Kubín
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Dolný Kubín
Sídlo Okresného súdu	Dolný Kubín
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Dolný Kubín
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Dolný Kubín
Sídlo Územnej vojenskej správy	Žilina
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Dolný Kubín
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Dolný Kubín

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2005

Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2000-2005 dokumentuje skutočnosť charakteristickú pre celú Slovenskú republiku v ostatnom období, kedy klesá prirodzený prírastok obyvateľstva a dochádza tak k zhoršovaniu demografického vývoja v rámci celej republiky. Obec však dokáže v posledných rokoch svojou atraktívnou polohou a kvalitou života ponúknuť ľuďom hľadajúcim miesto na bývanie potrebné podmienky, ako tomu bolo v roku 2003, kedy sa do obce prisťahovalo 21 obyvateľov a bola postavená obecná 8-bytovka.

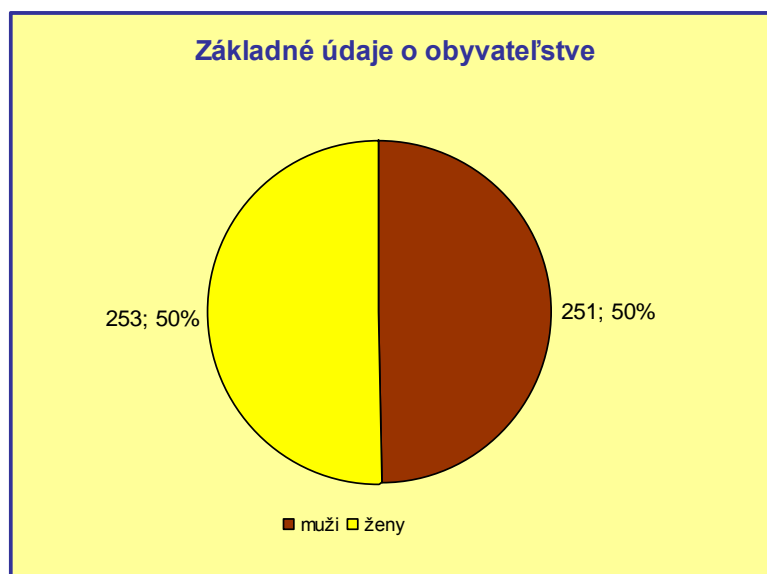
Migrácia je do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. Z toho dôvodu môže byť migrácia ovplyvňovaná realizáciou programov ekonomického rozvoja a súčasne vytváraním vhodných podmienok pre bývanie v obci. Početnosť obyvateľstva v priestore je dôležitým faktorom rozvoja, lebo vytvára silnejšie trhové pole pre firmy ako aj ponuku práce. Rozmiestňovanie obyvateľstva a rozmiestňovanie ekonomických aktivít, sú navzájom prepojené a podmieňujúce sa procesy. Firmy priťahujú pracovné sily a ich odvetvová štruktúra ovplyvňuje kvalitu t.j. vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru.

V štruktúre trvale bývajúceho obyvateľstva podľa pohlavia iba mierne prevládajú ženy s 50,2 % (abs. 253 obyv.) nad mužmi s 49,8 % (abs. 251 obyv.). V štruktúre ekonomicky aktívnych osôb prevládajú muži s 54 % (abs. 137 osôb) nad ženami s 46 % (abs. 116 osôb).

tab.: Základné údaje o obyvateľstve										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo			Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)	Prítomné obyvateľstvo		Ekonomicky aktívne osoby			Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)
	spolu	muži	ženy		spolu	na 1000 trvale bývajúcich	spolu	muži	ženy	
Sedliacka Dubová	504	251	253	50,2	491	974	253	137	116	50,2

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

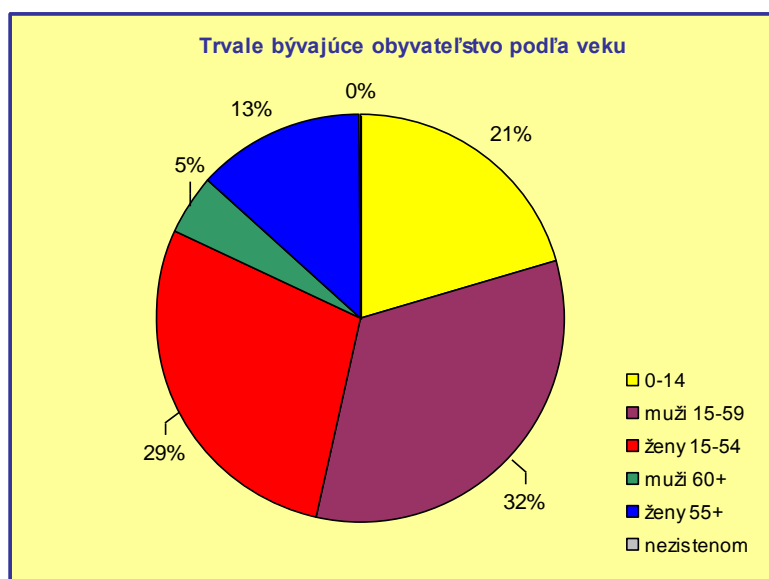
Demografický vývoj obyvateľstva sa odráža predovšetkým vo vekovej štruktúre obce. Všeobecným prejavom demografického vývoja obyvateľstva v obciach je nepriaznivá veková štruktúra z hľadiska produktívnych vekových kategórií. Vo vekovej štruktúre obyvateľov obce Sedliacka Dubová v roku 2001 prevládali obyvatelia v produktívnom veku, ktorí tvorili vyše 61 %. V predproduktívnom veku bolo 20 %, v poproduktívnom veku 18 %. Index starnutia bol v porovnaní s celoslovenským indexom (129,1) priaznivý, keďže dosahoval úroveň 87,5. Fakt, že na začiatku roku 2006 dosahoval index starnutia hodnotu 117,1 znamená, že obyvateľstvo v obci postupne starne.

Z analýzy vyplýva, že v súčasnosti je možné uvažovať s kontinuálnym rastom počtu obyvateľov hlavne pri migrácii smerom do obce. V prípade naplnenia potenciálu prisťahovania nových obyvateľov, predovšetkým mladých rodín, by v budúcnosti bola zabezpečená stabilná základňa pre dlhodobý rast počtu obyvateľov prirodzenou cestou.

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa veku										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo							Podiel z trvale bývajúceho obyvateľstva		
	spolu	vo veku						vo veku (v %)		
		0-14	muži 15-59	ženy 15-54	muži 60+	ženy 55+	nezistenom	predproduktívnom	produktívnom	poproduktívnom
Sedliacka Dubová	504	104	165	144	24	67	0	20,6	61,3	18,1

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

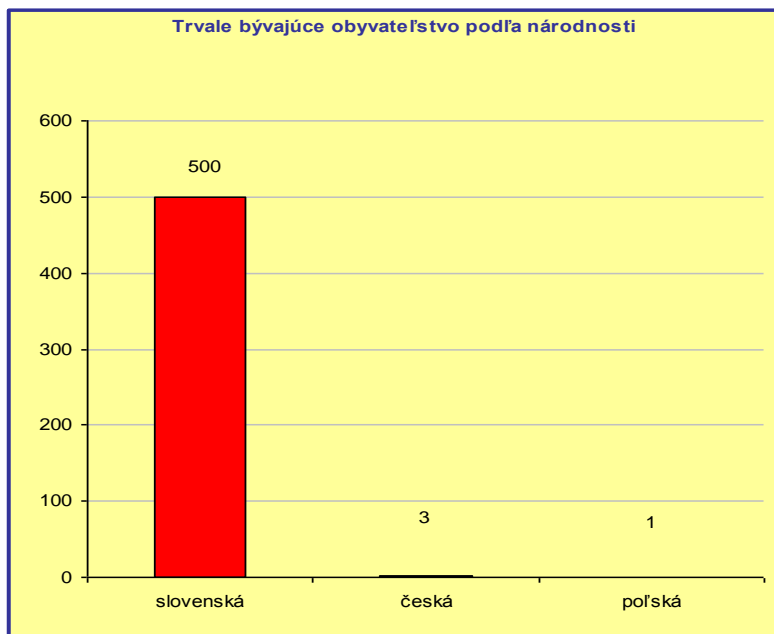
Zmeny vo vekovom zložení obyvateľstva sa odrážajú aj v ekonomickom zaťažení, ktorý vyjadruje akou mierou je v populácii zaťažená produktívna zložka obyvateľstva neproduktívnou zložkou. Tento vývoj má v posledných rokoch prevažne klesajúcu tendenciu. Ovplyvňovaný je klesajúcim zastúpením detí a zvyšujúcim sa zastúpením poproduktívnej zložky obyvateľstva. Avšak je potrebné zdôrazniť, že ide o globálny jav vzhľadom na očakávané urýchlenie demografického starnutia na konci prvej dekády 21. storočia.

Z hľadiska národnostného zloženia môžeme konštatovať, že obyvateľstvo je až na troch obyvateľov českej a jedného obyvateľa poľskej, celé slovenskej národnosti.

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti				
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	v tom národnosť		
		slovenská	česká	poľská
Sedliacka Dubová	504	500	3	1

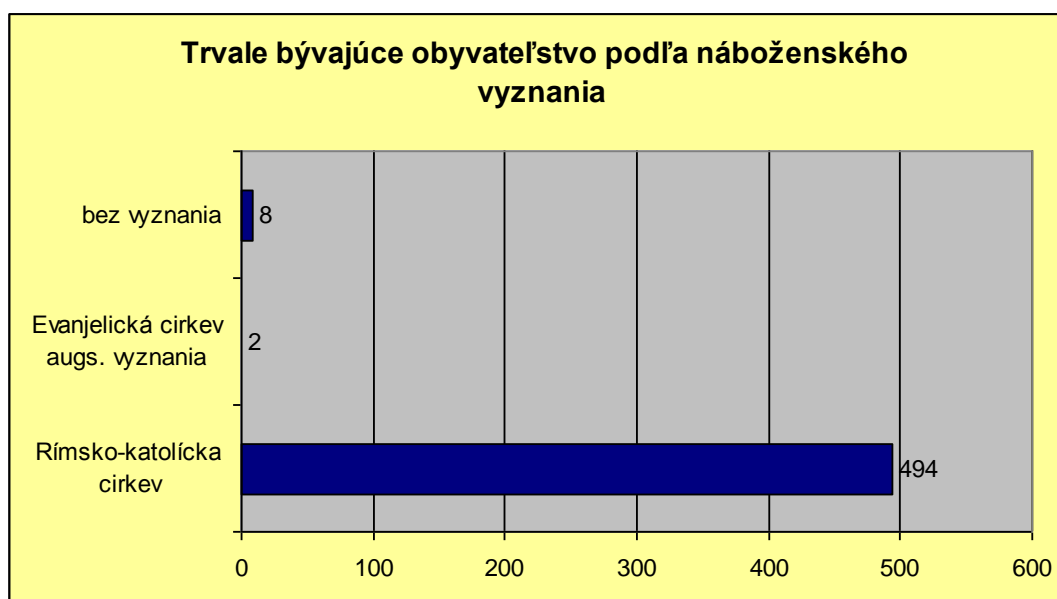
Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva jednotná. Až 98 % všetkých obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi (abs. 494 obyv.), obyvatelia bez vyznania sú zastúpení 1,6 % (abs. 8 obyv.) a obyvatelia evanjelickej cirkvi augsburského vyznania sú zastúpení 0,4 % (abs. 2 obyv.).

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

2.1.2. Ekonomická charakteristika

Žilinský kraj sa nachádza v severozápadnej časti Slovenskej republiky. Hraničí s Poľskom a Českou republikou, v rámci regiónov SR hraničí s Trenčianskym krajom, Banskobystrickým krajom a Prešovským krajom. Pre Žilinský kraj je charakteristická rôznorodosť krajinej štruktúry, od údolných nív vodných tokov (Váh, Kysuca, Turiec, Orava), ktoré sú silne antropogénne zaťažené, cez poľnohospodársku a lesnú krajinu až po neosídlenú vysokohorskú krajinu hrebeňových pásiem pohorí Vysokých a Nizkých Tatier, Chočských vrchov, Veľkej a Malej Fatry, Javorníkov a Strážovských vrchov.

Obec Sedliacka Dubová patrí do okresu Dolný Kubín. Okres Dolný Kubín charakterizuje hutnícky, kovospracujúci, strojársky, čiastočne elektrotechnický a drevospracujúci priemysel. Na tieto odvetvia je aj v súčasnej dobe viazaných najviac pracovných príležitostí, a to aj napriek výraznému zníženiu

pracovných miest v jednotlivých rozhodujúcich podnikoch po roku 1990. Zmena vlastníckych vzťahov, nové ekonomické prostredia, reštrukturalizácia a orientácia na nové trhy priniesli so sebou pokles produkcie, čo sa v konečnom dôsledku prejavilo veľkou mierou nezamestnanosti. Priemyselnú základňu v okrese tvoria hlavne nasledovné spoločnosti:

- OFZ a.s. Istebné – výrobca kremíkatých, mangánových a chrómových ferozliatin, patrí medzi významných producentov ferozliatin v Európe.
- Glacier Tribometal a.s. Dolný Kubín- výrobným programom je výroba klzných ložísk pre automobilové spaľovacie motory, traktory, dráhové vozidlá a malé lodné motory.
- MIBA Slovakia s.r.o. – spoločný slovensko-rakúsky podnik so 100%-nou zahraničnou účasťou vyrába súčiastky zo železných práškov pre automobilový priemysel. Vyrobená produkcia smeruje v plnom rozsahu na export.
- Metalsint a.s. Dolný Kubín – výrobca klzných a valivých ložísk, náhradných hutných výrobkov práškovej metalurgie.
- Kovohuty s.r.o. Dolný Kubín – produkcia atomizovaných mletých ferozliatinárskych práškov, odlievaných ložísk a bronzových púzdiar, spoločnosť je proexportne orientovaná.
- SEZ a.s. Dolný Kubín – výroba elektroinštalačného materiálu, štartovacích káblov a výrobkov lisovaných z plastov.
- Elkop, s.r.o. Dolný Kubín – výrobca hliníkových rebríkov.
- Slovlepex, s.r.o. Bziny- spracovanie dreva, výroba lepených drevených hranolov na výrobu okien a dverí.
- Primalex Slovakia – výroba náterových hmôt.
- Pekárne Rusina – výroba chleba a pečiva, cukrárenská výroba.

Medzi ďalšie významnejšie subjekty patria stavebné a drevospracujúce firmy.

Poľnohospodárska výroba je zameraná v rastlinnej výrobe na pestovanie zemiakov, obilovín, krmovín a v živočíšnej výrobe na chov hovädzieho dobytku, ošípaných a oviec. Poľnohospodársku prvovýrobu tvorí 12 poľnohospodárskych družstiev /agrodružstvá, podielnícké a družstvá podielnikov/, ktoré obhospodarujú 18,8 tis. ha poľnohospodárskej pôdy. Súkromný sektor je zastúpený v menšej miere, avšak v budúcnosti by mohol zohrať dôležitú úlohu v rozmáhajúcom sa cestovnom ruchu a agroturistike.

Z nasledujúcej tabuľky vyplýva, že najväčší zamestnávateľia sú sústredení v Žiline, Ružomberku, a Kysuckom Novom Meste. Z hľadiska rozvoja ekonomických aktivít je najvýznamnejším pólom rozvoja pre obec Sedliacka Dubová mesto Dolný Kubín.

Najväčšie podniky v Žilinskom kraji		
	Spoločnosť	Tržby 2005 (v tis. Sk)
1.	Stredoslovenská energetika, a.s., Žilina	18 594 319
2.	Mondi Business Paper SCP, a.s., Ružomberok	11 524 757
3.	INA Kysuce, a.s., Kysucké Nové Mesto	5 922 898
4.	Ferona Slovakia, a.s., Žilina	3 791 038
5.	Tento, a.s., Žilina	3 399 333
6.	Váhostav – SK, a.s., Žilina	3 134 895
7.	OFZ, a.s., Istebné	3 074 460
8.	Trim Leader, a.s., Košťany nad Turcom	2 697 405
9.	Ecco Slovakia, a.s., Martin	2 244 329
10.	Panasonic Electronic Devices Slovakia, s.r.o., Trstená	2 188 101
11.	Euro Media SK, a.s., Žilina	1 967 195
12.	Neografia, a.s., Martin	1 910 026
13.	Skybau, s.r.o., Žilina	1 779 992
14.	LG.Philips Displays Slovakia, s.r.o., Námestovo	1 768 997
15.	Proxar Slovakia Int. Spedition, a.s., Ružomberok	1 497 025
16.	COOP Jednota Liptovský Mikuláš, s.d., Lipt. Mikuláš	1 470 571
17.	Zdroj Verex, a.s., Liptovský Mikuláš	1 353 363
18.	Severoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Žilina	1 342 328
19.	COOP Jednota Čadca, s.d., Čadca	1 294 437
20.	COOP Jednota Žilina, s.d., Žilina	1 229 962
21.	Kinex, a.s., Bytča	1 207 700
22.	Hyza, a.s., Žilina	1 146 084
23.	Mondi Packaging Ružomberok, a.s., Ružomberok	1 063 809
24.	Kofola, a.s., Rajecká Lesná	1 056 762
25.	Liptovská mliekareň, a.s., Liptovský Mikuláš	1 035 784

Podnikateľské prostredie v obci

Na ekonomickom rozvoji obce sa podieľajú viaceré podnikateľské subjekty pôsobiace na jej území. Podieľajú sa na vytváraní hrubého domáceho produktu, vytvárajú v regióne určitú úroveň zamestnanosti a tiež prispievajú k rozvoju obce prostredníctvom daňových platieb do obecnej pokladnice. Obecná samospráva sa podieľa na ekonomickom rozvoji vytváraním podmienok pre podnikanie, predovšetkým prostredníctvom prenájmu obecného majetku a poskytovania pozemkov a pod. Aj občania, ktorí sa združujú v občianskych združeniach, spoločenských a záujmových organizáciách, v kultúre a športe sa podieľajú nepriamo na rozvoji obce v ekonomickej oblasti.

Podnikateľské prostredie v obci je tvorené zväčša mikropodnikmi zamestnávajúcimi do 50 zamestnancov. Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov patria:

- ◆ Agrodružstvo, 12 zamestnancov, poľnohospodárska činnosť,
- ◆ RW-Orava, 6 zamestnancov, záhradkárské služby,
- ◆ ZI-KO Zrnčiek, 6 zamestnancov, zámočníctvo a klmpiarstvo,
- ◆ Spolok Urbáru, 5 zamestnancov, lesopestebná činnosť,

- ◆ Reštaurácia, 4 zamestnanci, reštauračné služby,
- ◆ Potraviny, 2 zamestnanci, obchod,
- ◆ súkromný podnikateľ Mensár, 2 zamestnanci, stolárstvo,
- ◆ súkromný podnikateľ Petrák, 2 zamestnanci, doprava a kvetinárstvo.
- ◆ Agrohom – predajňa poľnohospodárskych potrieb, 2 zamestnanci

Obyvatelia obce najčastejšie migrujú za prácou do mesta Dolný Kubín do spoločností Scame (elektrotechnický priemysel), Utilux (elektrotechnický priemysel), Sros (strojárská výroba), Miba (strojárská výroba), Dana (strojárská výroba). Ďalej je to spoločnosť Bass v Nižnej (elektrotechnický priemysel) a OFZ v Širokej (hutnícky priemysel).

Cestovný ruch v regióne

Sedliacka Dubová leží vo veľmi peknom Severoslovenskom regióne Orava. Celý kraj je bohatý na krásy prírody a územie je rozmanito členené. Návštevníkom dáva množstvo možností na oddych, športovanie a objavovanie histórie kraja. Obec Sedliacka Dubová geograficky leží približne v strede regiónu, to znamená, že má všetky predpoklady byť vďačným východiskovým miestom pre tých, ktorí sa rozhodli stráviť voľný čas na Severe Slovenska.

Obec vo svojom intraviláne ponúka ubytovanie v obecných budovách ako aj prostredníctvom súkromných osôb. Návštevníci sa môžu ubytovať v penzióne vo fare, v obecnom penzióne resp. v obecnom byte, športovej ubytovni, kultúrnom dome, ktorý má na túto činnosť vyčlenené priestory a v súkromnom penzióne. Spolu je možné ubytovať okolo 150 turistov.

Súčasný kostol, v ktorom sa slúžia omše, bol postavený v rokoch 1800-1884, je postavený v neogotickom slohu a o jeho postavenie sa zaslúžilo vtedajšie Oravské panstvo. Steny vo vnútri chrámu sú pokryté nádhernými maľbami s biblickou tematikou a dotvárajú pekne zariadený interier. Za povšimnutie tak isto stojí dvojmanuálový organ z 1948 a tiež presné vežové hodiny.

Kostolík sv. Kozmu a Damiána sa nachádza nad obcou Sedliacka Dubová. Toto miesto má bohatú minulosť, dejiny osídlenia siahajú až do praveku, z 2. až 3. storočia pred našim letopočtom sa tu zachovalo praveké sídlisko Halštatskej kultúry. Prvý kostol na tomto mieste sa spomína v roku 1397 a bol drevený. Výstavba terajšieho kostola, prešla mnohými fázami od gotickej, cez renesančnú (1642) až po barokovú, ktorá sa uskutočnila v rokoch 1736 - 1754. No s postupným presídlením dediny Sedliacka Dubová z lokality zvanej Žiar nižšie do doliny k rieke Orava začal strácať svoj význam. Jeho trvanie končí v roku 1880, kedy bola z neho strhnutá strecha, kostol začal pustiť a čas tu zanechal svoje stopy. Dnes tu môžeme vidieť dobre zachované zrúcaniny veže i celej lode kostola a okolo celého areálu murovanú ochrannú hradbu s dvoma vstupnými bránami. V južnej stene sa nachádzajú zvyšky múrov dvoch kaplniek a v poloblúkovitej línii severozápadnej hradby sú dobre zachované zvyšky kostnice. Každý kto sa ocitne v týchto zrúcaninách je očarený ich majestátnosťou, krásou a zvláštnou magickou atmosférou vyžarujúcou z tohto miesta. Od roku 1998 sa tu konalo 10 táborov, ktorých úlohou je konzervovať ruinu, aby viac nechátrala. Čistia sa priestory, opravuje zvetrané murivo, robia sa aj vykopávky na kopci - všetko v spolupráci s Oravským múzeom a Pamiatkovým ústavom v Ružomberku.

Okrem pamiatok nachádzajúcich sa v obci je možné navštíviť aj rôzne zaujímavé miesta v okolí:

- Oravská priehrada (30 km),
- Zuberec, Múzeum oravskej dediny (30 km),
- Dolný Kubín, Oravská galéria v jeho centre (15 km),
- Roháče – Západné Tatry (30 km),
- Oravský hrad (7 km).

V blízkosti obce sú v zimnom období k dispozícii viaceré lyžiarske strediská

- Kubínska hoľa (25 km),
- Kuzmínovo (15 km),
- Zverovka (30 km).

a termálne kúpaliská

- Oravice (30 km),
- Bešeňová (40 km),
- Tatralandia (45 km).

Obyvatelia obce majú k dispozícii viaceré športoviská ako: futbalové ihrisko so šatňami, tenisový kurt s tvrdým povrchom, volejbalové ihrisko a nohejbalové ihrisko. V zime je možnosť využitia prírodného hokejového ihriska (ľadovej plochy) a 260 m lyžiarskeho vleku ležiaceho v blízkosti obce. V okolí obce sa nachádza členitý terén vhodný na ľahkú atletiku a oddychové prechádzky. Celoročne je k dispozícii stolnotenisová sála v kultúrnom dome a posilňovňa v budove obecného úradu.

Perspektívnym zámerom obce je podporovať cestovný ruch v rámci obyvateľov obce, a to podporou budovania ubytovania v súkromí. Poskytovanie uvedeného ubytovania je podporovaná aktivita v rámci Plánu rozvoja vidieka SR 2007-2013, kde sú oprávnenými žiadateľmi fyzické osoby, ktoré zrekonštruujú svoje domy tak, aby mohli byť využívané okrem samotného bývania aj na ubytovanie v súkromí. Na uvedené aktivity je poskytovaný oprávnenému žiadateľovi nenávratný finančný príspevok do výšky 50% oprávnených nákladov. Prioritou obce by malo byť promptné a nápomocné vybavovanie potrieb obyvateľov (stavebné povolenie, konania a pod.).

Stručná charakteristika podnikateľského prostredia	
Predajňa potravinárskeho tovaru	áno
Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Pohostinské odbytové stredisko	áno
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	áno
Predajňa pohonných látok	áno
Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel	áno
Predajňa súčastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	nie
Hotel (motel, hotel)	nie
Penzión *** až *	áno
Turistická ubytovňa **, *	áno
Chatová osada *** až *	nie
Kemping * až ****	nie
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia	áno
Komerčná poisťovňa	nie
Komerčná banka	nie
Bankomat	nie

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2005

2.1.3. Občianska vybavenosť

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja obce. Je tvorená technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu firiem a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života.

Kanalizácia

Kanalizácia obce je vyriešená prostredníctvom splaškového odkanalizovania, ktoré je však pre budúci vývoj obce nedostatočné. Obec čaká na vydanie stavebného povolenia. V roku 2008-2009 sa plánuje so začatím výstavby čističky odpadových vôd a kanalizácie.

Vodovod

Zásobovanosť obyvateľstva na Slovensku pitnou vodou z verejných vodovodov v porovnaní s okolitými európskymi krajinami je nedostačujúca. Úroveň rozvoja verejných vodovodov je regionálne nerovnomerná, a jedným z rozhodujúcich faktorov je aj nedostatok zdrojov podzemných vôd v pasívnych oblastiach (napr. juh stredného Slovenska a väčšina východného Slovenska). Obec Sedliacka Dubová má úplné pokrytie verejným vodovodom. Verejný vodovod v obci bude jedným z faktorov rozvoja v budúcnosti nakoľko pitná voda sa stáva strategickou surovinou. Prevádzkovateľom vodovodu je Oravská vodárenská spoločnosť a.s..

Plynofikácia obce

V minulosti bola v obci zrealizovaná plynofikácia. Plynofikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa znížil podiel popolu zo spaľovania uhlia z komunálneho odpadu. Zemný plyn (ZP) je zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najpriateľnejší, pretože neprodukuje kyslíčniky síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NO_x a CO₂. Samotná plynofikácia však má vplyv na zmenu zloženia komunálneho odpadu (mierny nárast papiera, plastov a pod.). Plynofikácia chýba iba na tribúne so šatňami TJ a v Agro družstve.

Stručné zhrnutie technickej infraštruktúry obce Sedliacka Dubová	
Pošta	nie
Káblková televízia	áno
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	nie
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	nie
Rozvodná sieť plynu	áno
Najbližšia zastávka vlakov - názov	v obci

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2005

Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce a práve tieto faktory spôsobujú, že fungovanie akéhokoľvek zariadenia sociálnej infraštruktúry na území obce by bolo vzhľadom na výšku rozpočtu obce ekonomicky neúnosné. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu za rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor. Sociálna starostlivosť je v obci zabezpečovaná pre občanov, ktorí sú odkázaní, resp. požadujú opatrovateľské služby. Opatrovateľská služba je zabezpečovaná prostredníctvom obecného úradu.

Zdravotná infraštruktúra

Dostupnosť zdravotníckej infraštruktúry je dôležitá pre celkové uspokojovanie potrieb obyvateľstva a má vplyv na konkurencieschopnosť obce. Pre obyvateľov obce je dostupný obvod praktického lekára pre dospelých v obciach Oravský Podzámok (7 km) a Dlhá nad Oravou (1 km), v ktorých sa nachádzajú aj lekárne. Ostatné zdravotnícke služby sú dostupné v okresnom meste Dolný Kubín (16 km). Uvedená vzdialenosť je prijateľná, a navyše vybudovanie a udržiavanie zdravotného strediska v obci veľkosti obce Sedliacka Dubová nie je ekonomicky efektívne.

Kultúrna infraštruktúra

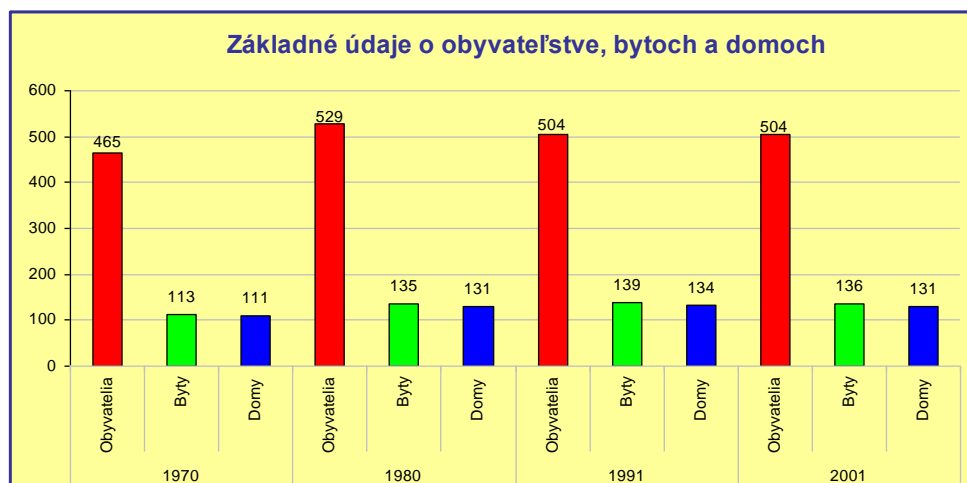
Ochrana a rozvoj kultúrneho dedičstva, podpora súčasných umeleckých prejavov, ako aj rozvoj kultúry sú vo všeobecnosti dôležitým vkladom do mravného, duchovného, sociálneho a ekonomického rozvoja spoločnosti. Podstatnú časť kultúrneho systému v súčasnom chápaní tvoria aj lokálne atribúty: miestne zvyky, tradície a dialekty; miestna topografia, kvality prírodných i vybudovaných prvkov životného prostredia, vrátane verejného priestoru; percepčia lokality vyjadrená v piesňach, povestiach, literatúre, miestopisoch; súbory miestne špecifických služieb, zručností v remeselnej výrobe. Strediskom kultúrnej infraštruktúry je kultúrny dom s kapacitou 400 miest v dvoch sálach, ktorý disponuje javiskovým sedením, kuchynkou, šatňami, vlastným funkčným ozvučením a osvetlením. V knižnici sa nachádza i počítač pre verejnosť vybavený internetom. Budovu kultúrneho domu využíva hlavne šachový, stolnotenisový a vzpieračský klub. Obec štvrťročne vydáva obecné noviny pod názvom ŽIAR, ktoré prinášajú informácie o dianí v obci. Obecná samospráva aj takto využíva priestor na komunikáciu s občanmi v pravidelných rubrikách. Informuje ich týmto prostredníctvom o veciach prerokovaných na zasadnutiach obecného zastupiteľstva, o zmenách, ktoré sa pre obec chystajú v blízkej budúcnosti a o celospoločenskom dianí v obci. Informácie občania získavajú aj prostredníctvom obecného rozhlasu a web stránky s adresou www.sedliackadubova.sk. Od roku 2001 je obec členom združenia Euroregion TATRY.

Bývanie

Bytový fond sa sústreďuje prevažne v bytových domoch a tradičných rodinných domoch. Bytový fond v obci Sedliacka Dubová sa vyznačuje priemerným plošným štandardom, najmä z hľadiska kritérií veľkosti obytnej plochy, počtu obytných miestností a počtu osôb na 1 obytnú miestnosť.

Tab.: Základné údaje o obyvateľstve, bytoch a domoch												
Obec	1970			1980			1991			2001		
	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy
Sedliacka Dubová	465	113	111	529	135	131	504	139	134	504	136	131

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. ukazovateľom obložnosti, vybavenosťou bytov ústredným kúrením, kúpeľňou alebo sprchovacím kútom, automatickou práčkou, ale aj tým, či domácnosť vlastní rekreačnú chatu, osobný automobil atď. Vybavenosť trvalo obývaných bytov v obci je rozdielna, v niektorých prípadoch je vyššia ako okresný či celoslovenský priemer v iných nižšia, čo možno sledovať v nasledujúcej tabuľke.

	Priemerný počet					Podiel trvale obývaných bytov vybavených (v %)						Podiel trvale obývaných bytov s 3+ obytými miestnosťami (v %)
	trvale bývajúciach osôb na 1 trvale obývaný byt	m ² obytnej plochy na 1 trvale obývaný byt	obytných miestností na 1 trvale obývaný byt	trvale bývajúciach osôb na 1 obytnú miestnosť	m ² obytnej plochy na osobu	ústredným kúrením	kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	automatickou práčkou	rekreačnou chatou, domčekom, chalupou	osobným automobилом	počítačom	
Sedliacka Dubová	3,71	69,80	3,95	0,94	18,8	72,8	91,9	69,9	1,5	39,0	17,6	87,5
Priemer SR	3,49	64,52	3,61	0,98	18,9	58,2	84,7	48,6	2,4	38,8	6,9	79,5
Priemer okresu	3,47	56,30	3,27	1,06	16,2	81,0	92,5	62,6	6,2	38,2	13,6	71,0

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

2.1.4. Vzdelávanie a kultúra

Školstvo

V obci sa nachádza Materská škola Sedliacka Dubová, ktorá je samostatná bez právnej subjektivity. V školskom roku 2006/2007 ju navštevovalo 11 detí, predpoklad na školský rok 2007/2008 je 8 detí. Z dôvodu nedostatku žiakov a financií bola Základná škola zrušená k 31.8.2006. Žiaci môžu navštevovať najbližšiu základnú školu v okrese, ktorá sa nachádza v obci Dlhá nad Oravou a je iba 1 km od obce Sedliacka Dubová.

Kultúrne podujatia

V oblasti kultúry a spoločenského života sa konajú viaceré akcie:

Tab.: Kultúrne podujatia			
Názov kultúrneho podujatia	Rok konania	Počet návštevníkov	Výška nákladov (v tis.Sk)
Silvestrovské plesy	každoročne	80*	5
Maškarné plesy	každoročne	150*	10
Lyžiarske prechody	každoročne	300*	10

*pri viacročne usporiadaných podujatiach údaj za rok

Kapacita kultúrneho domu umožňuje organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí prezentujúcich miestnych tradícií a zvykov miestnych obyvateľov ako aj rôzne školské podujatia, divadelné predstavenia, príležitostné oslavy, koncerty a diskotéky pre mládež.

Dom kultúry v súčasnosti zabezpečuje kultúrno-spoločenské požiadavky širokej vrstvy obyvateľov obce. Keďže kultúrny dom v obci zastáva kľúčovú úlohu pri organizovaní významných kultúrnych podujatí. Fungujúca kultúrna infraštruktúra je dôležitá pre sociálno-ekonomický rozvoj regiónu, pretože poskytovaním adekvátnych priestorov na konferenčné, prednáškové, kultúrno-spoločenské a iné účely sa dosiahne vyvážený regionálny rozvoj prostredníctvom zvýšenia konkurencieschopnosti obce.

2.1.5. Životné prostredie

Okres Dolný Kubín sa rozprestiera v severozápadnej časti Slovenskej republiky, administratívne patrí do Žilinského kraja. Na severozápade hraničí s Oravskou Magurou, ktorá je prirodzenou hranicou medzi okresmi Dolný Kubín, Námestovo a Tvrdošín. Západnú hranicu tvorí Národný park Malá Fatra a Chránená krajinná oblasť Kysuce, na juhu sa tiahnu Chočské vrchy, časť CHKO Veľká Fatra a východnou hranicou sú Skorušinské vrchy.

Svojou rozlohou sa podieľa 29,6%-ami na celkovej rozlohe regiónu Orava a 7,2%-ami na rozlohe územia Žilinského kraja. Z rozlohy územia Slovenska zaberá 1% územia. Ťažiskom osídlenia je údolie toku rieky Oravy. Sídlnú štruktúru okresu tvorí 24 sídiel, z ktorých len Dolný Kubín má štatút mesta. Geografická poloha okresu je významná blízky susedstvom s Poľskou republikou, s ktorou región Oravy bezprostredne hraničí, okresom prechádza cestný ťah medzinárodného významu Sever - Juh, okrajom okresu cestný ťah koridoru Západ - Východ.

Štruktúru celkovej výmery územia charakterizuje 54,3%-ami nepoľnohospodárska pôda s prevládajúcim lesným pôdnym fondom, ktorý zaberá 43,6% celkovej rozlohy územia okresu. Poľnohospodárska pôda sa na celkovej rozlohe územia okresu podieľa 45,7%-ami.

Okres Dolný Kubín je kraj hornatý, značne členitý. Vodnou osou územia je rieka Orava, ktorá sústreďuje vody celého regiónu a pri obci Kral'ovany sa vlieva do rieky Váh.

Svojím geomorfologickým členením predstavuje okres jedno z najpestrejších území na Slovensku, ktorého geomorfologické celky vytvorili predpoklady pre prestrú mozaiku prírodných hodnôt, tvoriacich záujem štátnej ochrany prírody.

Do okresu Dolný Kubín zasahujú **4 veľkoplošné chránené územia**, a to:

- Národný park Malá Fatra,
- Národný park Veľká Fatra,
- malou rozlohou Chránená krajinná oblasť Horná Orava,
- Chránená krajinná oblasť Kysuce

Ďalej sú to **národné prírodné rezervácie**: Národná prírodná rezervácia Šíp, Sokolec, Minčol, Šútovská dolina – známa Šútovským vodopádom, Veľký a Malý Rozsutec, Šrámková, ktoré sú lokalizované v rámci veľkoplošného chráneného územia Národného parku Malá Fatra a Národnej prírodnej rezervácie Choč.

Medzi **prírodné rezervácie** sú zaradené: Paráč, Kozinská, Veľká Lučivná, Kunovo a Javorinka s rozlohou 169,56 ha, lokalizované skoro v plnom rozsahu vo veľkoplošných chránených územiach Národného parku Malá Fatra a CHKO Kysuce.

Do kategórie **prírodných pamiatok** patrí Bôrikova mláka, lokalizovaná vo veľkoplošnom chránenom území NP Malá Fatra, Hradné bralo v Oravskom Podzámku, Kraľovanský meander, Pucovské zlepenca a Puchmajerovej jazierko s celkovou výmerou 27,39 ha.

Chráneným areálom je Gäcel' v k.ú. Oravská Poruba, Ostrá a Tupá skala vo Vyšnom Kubíne a rieka Orava, ktorých spoločná výmera je 394,39 ha. Celková výmera osobitne chránených častí prírody v okrese Dolný Kubín je 17.727,83 ha, čo predstavuje 36,1% celkového územia okresu.

Územie okresu sa nachádza v klíme mierneho pásma. Hlavným znakom je veľká premenlivosť meteorologických prvkov. Striedajú sa tu obdobia suché i vlhké, teplé i studené. Medzi základné meteorologické prvky patrí predovšetkým teplota a zrážky. Na základe týchto ukazovateľov môžeme územie okresu zaradiť do typu "horská klíma mierne chladná", s priemernou teplotou -4°C až -7°C v januári a s teplotami 15°C až 17°C v júli. Veľký rozdiel v nadmorských výškach jednotlivých sídiel – ktorý je až 200 m /najnižšie položená obec 430 m nad morom a najvyššie 803 nad morom/ - spôsobuje rozdiel teplôt v bežnom dni až 5°C . Zrážky sú druhým najdôležitejším činiteľom pri vytváraní rázu krajiny a sú časovo a priestorovo i na tak malom území, akým je okres či región, ešte premenlivejšie, ako je teplota vzduchu. Najvýraznejšie sa to prejavuje v zimných a jarných mesiacoch, kedy v jednej časti územia je snehová pokrývka a v druhej výdatne prší. Ročný úhrn zrážok sa v priemere pohybuje medzi 800 až 1 200 mm. Z toho vo vegetačnom období 500 až 700 mm a v zime 300 až 500 mm. Snehová pokrývka trvá 100 až 160 dní s maximálnou hrúbkou 80 až 110 mm. Vo vrcholových polohách hrebeňoch Malej Fatry 160 až 180 dní, s maximálnou hrúbkou snehu až 160 cm.

Surovinový potenciál regiónu nie je príliš bohatý. Rudné suroviny sú na území len hospodársky nevyužiteľné. Menej hodnotné zdroje tehliarskej suroviny sa nachádzajú len v Leštínach a Malatinej. Je zaznamenaný výskyt minerálnych sírovodíkových vôd malej výdatnosti s miestnym využitím /Dolný Kubín-Mokrad' a Malý Bysterec, Pucov, Chlebnice, Dlhá n/Or., Krivá, Zázrivá/.

Najvýznamnejšou surovinou je drevná hmota, ktorej využitie by sa malo výraznejšie preniesť do zhmotnenej práce drevospracujúceho priemyslu. Hospodárenie v lesoch vykonávajú prevažne dva subjekty a to štátne lesy a urbárne spoločenstvá. V menšej miere sú to pasienkové spoločenstvá, pozemkové spoločenstvá, súkromné osoby a cirkev.

Obec Sedliacka Dubová realizuje separovaný zber odpadu, v kategóriách: kovy, papier, sklo, textil, nebezpečný odpad, biologický odpad a PET fľaše. Hlavným odberateľom odpadov je spoločnosť TEDOS Bánovce nad Bebravou. Zber komunálneho odpadu je riešený prostredníctvom KUKA nádob, ktoré sú k dispozícii v každej domácnosti. Spolu je pre obec k dispozícii 135 ks KUKA nádob a 3 veľkoobjemové kontajnery. Odberateľom komunálneho odpadu z obce sú Technické služby Dolný Kubín, vozí sa na skládku Široká. V obci sa nachádza nelegálna divoká skládka o rozlohe 250 m², ktorá by mala byť uzatvorená v roku 2009 a v roku 2010 rekultivovaná.

2.2. Analýza realizovaných opatrení

Konkurencieschopný a všestranne rozvinutý región je schopný efektívne využívať všetky zdroje pri zachovaní prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok regiónu a životného prostredia mobilizáciou vnútorných zdrojov regiónu a získaním mimoregionálnych zdrojov nevyhnutných pre financovanie rozvojových zámerov.

Nižšie uvedená tabuľka obsahuje v minulosti realizované projekty s uvedením názvu projektu, roku realizácie, výšky nákladov a dotácie s konkrétnym uvedením poskytovateľa.

Tab.: Realizované projekty				
Názov realizovaného projektu	Rok	Výška nákladov (v mil. Sk)	Dotácia (v mil. Sk)	Poskytovateľ dotácie
8 nájomných sociálnych bytov	2003	7,6	6	MVRR, ŠFRB
Asfaltovanie pešákov	2004	0,5		
Obecný byt v KD	2005	0,1		
Hokejové a tenisové ihrisko	2002	0,2		
Ubytovňa v šatniach TJ	2006	0,1	0,1	MŠ SR
Rekonštrukcia obecného rozhlasu	2006	0,2	0,2	MF SR
Plynofikácia školy	2000	0,2	0,15	MF SR
Rekultivácia lokalít	2006	0,1		
Úprava verejných priestranstiev, park, cintorín	2007	0,1		
Autobusová zastávka	2003	0,05		

Všetky realizované investície v obci riešili akútne a chronické problémy obce, ktoré znižovali jej konkurencieschopnosť, atraktivitu z hľadiska cestovného ruchu a znižovali kvalitu života obyvateľov.

Infraštruktúrna investícia predstavuje základný prostriedok stimulu ekonomického rozvoja na základe ktorého je možné odštartovať proces revitalizácie a obnovy v obci. Samotné investície prispievajú k znižovaniu nezamestnanosti a integrácii marginalizovaných skupín obyvateľstva. Pre ekonomický rozvoj obce je dôležitá kvalitná a moderná infraštruktúra, ktorá je jedným z pilierov ekonomického a spoločenského rozvoja, prílevu investorov a výstavby nových výrobných a podnikateľských kapacít v obci.

2.3. SWOT analýza

Silné stránky

- výborná geografická poloha
- vysoká rozmanitosť a atraktivita kultúrneho dedičstva a súčasnej kultúry
- bohatý kultúrny život
- spätosť obyvateľov obce s prírodou a zdravý životný štýl
- výhodná poloha v rámci Slovenska, blízkosť nadradených vnútroštátnych a medzinárodných koridorov, ľahká dopravná prístupnosť
- úroveň malého a stredného podnikania
- tradícia poľnohospodárskej výroby v regióne
- primerané surovinové zabezpečenie z domácej poľnohospodárskej produkcie
- blízke prepojenie obyvateľstva na vedenie obce
- vysoká angažovanosť obyvateľov obce na veciach spoločných a verejných
- ponuka voľných plôch, dostatočný bytový fond

- dostatok voľnej pracovnej sily
- v obci bol vykonaný Register obnovenej evidencie plôch a pozemky v obci sú zväčša vysporiadané
- Realizácia pozemkových úprav – sceľovanie pozemkov
- Realizácia projektu odkanalizovania obce
- zásobenosť obyvateľov pitnou vodou z verejného vodovodu
- dostatočná kapacita a pokrytie plynárenskou infraštruktúrou
- dobré teritoriálne pokrytie energetickou sieťou s primeranou prenosovou kapacitou a s mierne zvyšujúcou energetickou bilanciou

Slabé stránky

- veľkosť obce
- absentujúca školská infraštruktúra
- počet pracovných príležitostí v obci nepokrýva kapacity ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce
- nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave životného prostredia
- nedostatočná osвета o problematike rovnosti príležitostí a ochrane pred diskrimináciou
- absentujúca zdravotná infraštruktúra
- uplatňovanie zákona o odpadoch (dôraz na nútenú separáciu a recykláciu)

Príležitosti

- dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce
- využitie ekonomického potenciálu
- odstraňovanie administratívnych bariér podnikania a zlepšovanie podnikateľského prostredia
- prílev investícií do regiónu
- zvyšovanie kompetencií samosprávy
- možnosti partnerskej spolupráce všetkých subjektov štátnej správy, samosprávy a neziskových organizácií zainteresovaných do oblasti sociálnych služieb
- rozvoj informačných technológií
- možnosti čerpania prostriedkov z fondov EU
- možnosti využívania alternatívnych zdrojov energie
- rozvoj odvetví využívajúcich obnoviteľné domáce zdroje
- silný potenciál pre ďalší rozvoj cestovného ruchu
- dobré napojenie obce na dôležité dopravné koridory
- atraktívne prostredie s potenciálom pritiažnutia vyšších príjmových skupín obyvateľov do obce
- posilňovanie trendu prisťahovania nových obyvateľov
- zapájanie obyvateľov a nezamestnaných pri úpravách a zveľadňovaní obce
- pomoc mladým rodinám pri získavaní bývania v obci

Ohrozenia

- nízka miera vymožitelnosti práva v oblasti životného prostredia
- nedostatok financií
- presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov
- zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe
- legislatívne reštrikčné opatrenia od nadradených orgánov
- odliv kvalifikovanej pracovnej sily
- nedostatočne prepracované projekty rozvoja
- pokles a strata občianskych iniciatív v oblasti kultúry
- nízky dôraz na vlastnícke vzťahy - to, čo nikomu nepatrí, alebo to patrí všetkým, je devastované a nesprávne využívané

- devastácia životného prostredia
- finančný dopad na rozpočet obce v dôsledku prísnejších predpisov na ochranu životného prostredia

2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Hlavné príčiny regionálnych disparít sú v predovšetkým v realizácii postupných krokov ekonomickej reformy (devalvácia meny, liberalizácia cien, konverzia a následný rozpad trhov, odbytové ťažkosti) pôsobia s rôznou intenzitou na ekonomiku regiónov SR. Dopad pôsobenia postupných krokov ekonomickej reformy mal vplyv na štruktúru ekonomiky regiónov. Postup ekonomickej reformy sprevádzalo zhoršovanie ekonomickej situácie v okresoch a mikroregiónoch s monoštruktúrnym zameraním výrobnéj základne. Išlo predovšetkým o okresy, alebo ich časti, kde rozhodujúca výrobná aktivita sa dostala do depresie a dochádzalo k prudkému znižovaniu zamestnanosti. Ekonomický úpadok výrobných aktivít pretrváva v priebehu celého transformačného procesu.

Disparity a faktory rozvoja ovplyvňujúce úroveň udržateľnej celkovej konvergencie SR k EÚ 15 v programovacom období 2007 až 2013:

Kľúčové disparity:

1. nedostatočne využitý existujúci rastový potenciál regiónov,
2. nedostatočná úroveň rastového potenciálu regiónov,
3. sektorové a regionálne rozdiely v konkurencieschopnosti dané nedostatočným využitím existujúceho rastového potenciálu, ako aj jeho nedostatočnou úrovňou
4. útlm poľnohospodárskej prvovýroby

Hlavné faktory rozvoja:

1. zlepšenie dostupnosti regiónov a dovybavenie územia infraštruktúrou,
2. rozvoj ľudského potenciálu a efektívne využitie pracovných síl,
3. využitie, reštrukturalizácia, rozvoj produkčného potenciálu a zvyšovanie inovačnej kapacity regiónov
4. Zachovanie a ochrana životného prostredia

Koherentné poradie faktorov rozvoja

Medzi kľúčové faktory rozvoja obce patrí jej výborná geografická poloha, ktorá výraznou mierou determinuje a určuje budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti obci v budúcnosti. Dobrá štruktúra sídelnej siete pre obsluhu územia má význam predovšetkým z hľadiska lokalizácie firiem a z hľadiska kvality života obyvateľov v obci.

Blízkosť významných mestských sídel prepojených s obcou dopravnou a technickou infraštruktúrou prináša zo sebou predovšetkým ekonomické a sociálne výhody. Ako sú napr. dostatok pracovných príležitostí, kvalitná štruktúra ekonomických činností a predpoklad pre a rast a rozvoj potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a znižovanie nezamestnanosti. Lokalizácia strategických podnikov v bezprostrednej blízkosti (Dolný Kubín) vytvára značné množstvo pracovných príležitostí. Strategické podniky disponujú väčším objemom kapitálových zdrojov a môžu si dovoliť spravidla rozsiahle investície do inovácií.

Významným faktorom rozvoja je aj obnova evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim podľa zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. v znení neskorších predpisov sa realizuje podľa každoročne vládou Slovenskej republiky schvaľovaných harmonogramov. V konaní sa zisťujú dostupné údaje o pozemkoch a právnych vzťahov k nim poskytnuté nájomcami pozemkov alebo inými oprávnenými osobami, z katastrálneho operátu, z listín

predložených účastníkmi konania, z výpovedi svedkov a z iných dôkazov získaných najmä pri prešetrovaní v obci a na ich základe sa zostavuje a schvaľuje register obnovenej evidencie pozemkov, ktorý je známy pod skratkou ROEP. Takto spracovaný projekt ROEP-u má obec schválený a zrealizovaný od r. 2001. Na jeho základe prebieha v obci ďalší projekt: Pozemkové úpravy (komasácia, sčelovanie pozemkov), ktorý významne ovplyvní ďalší rozvoj obce. Projektovo sa pripravuje odkanalizovanie obce a výstavba ČOV. Na uvedenú aktivitu už bolo vydané územné rozhodnutie.

Cestovný ruch nadobúda čoraz väčší ekonomický i sociálny význam pre rozvoj obce. Cestovný ruch:

- a) ovplyvňuje tvorbu nových pracovných príležitostí, zastavuje pokles obyvateľstva v obci,
- b) ovplyvňuje zárobkovú situáciu miestneho obyvateľstva, stimuluje jeho dopyt, vytvára príležitosti pre podnikateľské aktivity, aktivuje rozvoj poľnohospodárskej výroby, remesiel, obchodu a tak zlepšuje hospodárske a sociálne pomery miestneho obyvateľstva;
- c) stimuluje rozvoj technickej infraštruktúry (budovanie cestnej siete, telekomunikácií, zásobovanie pitnou vodou - budovanie vodovodu, kanalizácie, plynofikácia) a sociálnej infraštruktúry (modernizácia a výstavba bytového fondu, kultúrno-osvetových, zdravotníckych zariadení ap.), zlepšuje starostlivosť o životné prostredie a občiansku vybavenosť;
- d) je zdrojom príjmov regiónu a tvorby hodnoty, multiplikačného efektu v kooperujúcich odvetviach, priamo i sprostredkovanie vplýva na tvorbu HDP a v dôsledku ekonomickej špecializácie regiónu na cestovný ruch je aj faktorom podpory medziregionálnej kooperácie;
- e) má pozitívny priamy a sprostredkovaný vplyv na tvorbu a rast hrubého národného produktu regiónu a vplyvom rozvoja aktívneho zahraničného cestovného ruchu aj na devízové zhodnocovanie služieb cestovného ruchu.

Uvedomujúc si tento pozitívny vplyv cestovného ruchu na rozvoj je príležitosťou lepšie a efektívnej využitie turistického potenciálu a rozširovanie turistických atrakcií.

Koherentné poradie disparít

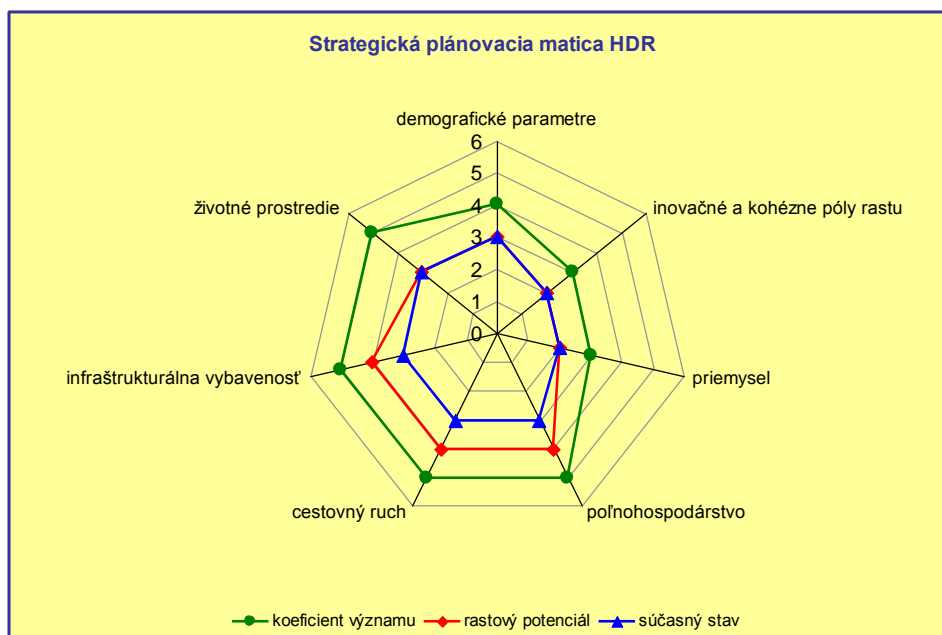
Disparitou pre obec je jej veľkosť, ktorá vo významnej miere ovplyvňuje zloženie a efektívnosť miestnych verejných výdavkov. Preto v dôsledku ďalšieho presunu kompetencií na obce by bolo potrebné sa podrobnejšie zaoberať vzťahom medzi efektívnou veľkosťou samosprávnej jednotky a vplyvom obyvateľov na rozsah a štruktúru poskytovaných miestnych verejných služieb.

Nedostatočné využitie existujúceho rastového potenciálu v obci môže mať v budúcnosti za následok hospodárske zaostávanie obce v porovnaní s okolitými obcami a následne celkový úpadok, pokles počtu obyvateľov a znižovanie kvality života v dôsledku zastarávania infraštruktúry.

Skutočnosť, že kvalitný ekonomický, ľudský a sociálny potenciál je sústredený najmä v mestách, komplikuje naštartovanie rozvojových trendov v obci a vytvára disproporcie, ktoré ovplyvňujú charakter i časovú náročnosť ich adaptovania sa na nové rozvojové trendy.

Na základe definícií jednotlivých kľúčových faktorov a disparít rozvoja bola vypracovaná strategická plánovacia matica pre určenie najperspektívnejších vektorov rozvoja.

Uvedené parametre na osiach predstavujú oblasti ktoré sú vitálne pre rozvoj obce. Súčasný stav poukazuje na blízkosť obce k centráram rozvoja, kvalitné životné prostredie, potenciál rozvoja cestovného ruchu. Dôležité sú parametre pre poľnohospodárstvo. Priemysel v obci, je založený prevažne na mikro-podnikoch. Infraštruktúrálna vybavenosť v obci vykazuje priemerné hodnoty, ktoré sú zároveň posilnené blízkosťou k inovačným a kohéznym pódom rastu. Podstatným faktorom rozvoja obce je životné prostredie regiónu. V súčasnej dobe je životné prostredie regiónu obce v dobrom stave, preto je potrebné ho udržať a chrániť, pretože je základom potrebným pre rozvoj ostatných parametrov.

3. Rozvojová stratégia

Rozvojová stratégia má nasledovné východiská:

- **rozvojové stratégie na vyššej úrovni** v štruktúre regionálneho rozvoja (Národného Plánu Rozvoja Vidieka Slovenskej Republiky 2007 - 2013, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja).
- **disperzná teória rozvoja**. NSRR 2007-2013 je budovaný na základe teórie pólov rozvoja, avšak pri koncipovaní PHSR a plánovaných aktivít bola zohľadnená aj Disperzná teória rozvoja, ktorá sa zameriava na komplexný plošný rozvoj regiónu a územia ako celku.
- **výsledky socio-ekonomickej analýzy**, SWOT analýza a analýzy kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja obce
- **určenie nevyhnutných potrieb**, ktoré vyplývajú s platnej legislatívy a potrieb obce
- **výsledky dotazníka** – pomocou neho majú byť do PHSR obce premietnuté potreby, názory a myšlienky o jej budúcom smerovaní z pohľadu obyvateľov

3.1. Ciele a priority

V rámci PHSR Žilinského samosprávneho kraja boli definované nasledovné špecifické ciele na obdobie rokov 2007-2013 (Zdroj: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2007-2013):

- 1. Dosiahnutie vysokej úrovne dopravnej infraštruktúry, občianskej vybavenosti a kvalitného životného prostredia**
 - 1.1 Zvýšenie dopravnej dostupnosti a bezpečnosti dopravy v ŽSK
 - 1.2 Podpora zabezpečenia trvalej udržateľnosti kvality životného prostredia
 - 1.3 Zvyšovanie úrovne občianskej vybavenosti vrátane infraštruktúry cestovného ruchu

- 2A. Zvýšenie informatizácie spoločnosti v kraji**
 - 2A.1 Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb
 - 2A.2 Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich infraštruktúry
 - 2A.3 Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu

- 2B. Dosiahnutie vyššej konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií**
 - 2B.1 Formovanie inovačnej politiky a kultúry
 - 2B.2 Rozvíjanie vedomostnej základne podporujúcej konkurencieschopnosť podnikov a služieb
 - 2B.3 Zabezpečenie rozvoja priemyslu a služieb na báze inovácií

2C. Skvalitnenie výskumu a vývoja a zvyšovanie stupňa využiteľnosti ich výstupov pre prax

- 2C.1 Obnova a budovanie infraštruktúry výskumu a vývoja
- 2C.2 Zvyšovanie schopnosti efektívneho absorbovania zdrojov určených na výskum a vývoj

3. Zvýšenie kvality života vytvorením vhodných podmienok pre dostupnosť dobrého vzdelania, vhodného a dostatočne oceneného zamestnania s podporou rodiny, kvalitnú sociálnu a zdravotnú starostlivosť, rovnosť príležitostí, dostatočné kultúrne, športové a voľnočasové vyžitie

- 3.1 Premena tradičnej školy na modernú s cieľom zvyšovať kvalitu vzdelávania, vrátane podpory celoživotného vzdelávania a poradenstva
- 3.2 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít a osôb s osobitnými vzdelávacími potrebami
- 3.3 Rozvíjanie aktívnej politiky trhu práce
- 3.4 Modernizácia verejnej správy
- 3.5 Posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitosti na trhu práce
- 3.6 Podporovanie základnej úlohy rodiny, skvalitnenie vzťahov v rodine
- 3.7 Modernizácia prístupov v zdravotníctve za účelom podpory a zlepšovania zdravia a zdravého spôsobu života
- 3.8 Zachovanie a ďalší rozvoj kultúry a kultúrneho dedičstva, vytváranie podmienok pre športové a voľno časové vyžitie širokej verejnosti

4. Zachovanie rôznorodosti a zlepšenie spolupráce subregiónov pri posilnení pozície Žilinského kraja v kontexte Európy regiónov

- 4.1 Posilnenie identity subregiónov ako zdroja ich konkurencieschopnosti
- 4.2 Posilnenie spolupráce a koordinácie rozvojových aktivít v Žilinskom samosprávnom kraji
- 4.3 Podpora ekonomickej výkonnosti odvetví závislých na využívaní prírodných zdrojov a kultúrno-historických daností subregiónov, tvorba a skvalitnenie miestnych produktov a služieb

Ciele stanovené v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce nadväzujú na vyššie uvedené ciele ŽSK. Globálnym cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sedliacka Dubová je podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti. Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálne – trhového a trvalo-udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, bude založené na akceptácii

vlastníckych práv jednotlivcov a povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie.

Jednotlivé prioritné oblasti s popisom cieľov sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Priority a ciele		
č.	Priorita	Cieľ
1	Podpora trvalo udržateľného rozvoja	Zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: - priemysel - cestovný ruch - ostatné služby - poľnohospodárstvo
2	Ochrana životného prostredia	Zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.
3	Investície do občianskej infraštruktúry	Prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.
4	Rozvoj občianskej spoločnosti	Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na dianí v obci.
5	Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov	Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

3.2. Opatrenia a aktivity

Opatrenia boli navrhnuté a budú realizované s cieľom komplexného zabezpečenia cieľov stanovených v časti 3.1. Ciele a priority a boli rozdelené podľa prioritných oblastí.

Sumár opatrení:

Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

Cieľ opatrenia: Cieľom je zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: priemysel, cestovný ruch, služby, poľnohospodárstvo, ostatné.

Stručná charakteristika opatrenia: Pre zabezpečenie ekonomického rozvoja obce je nutné realizovať opatrenie, ktoré tento rozvoj podporí (pomocou aktivít), avšak realizácia opatrenia bude koncipovaná a komplexne zabezpečená so zreteľom na trvalú udržateľnosť.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia

Cieľ opatrenia: Cieľom je zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.

Stručná charakteristika opatrenia: Zabezpečenie rozvoja, ktorý neničí, ale zachováva životné prostredie so zreteľom na špecifické požiadavky a potreby obce a regiónu a vytvára synergický a komplementárny súlad s ostatnými opatreniami.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

Cieľ opatrenia: Cieľom je prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.

Stručná charakteristika opatrenia: Zabezpečenie potrebnej technickej infraštruktúry pre kontinuálne zvyšovanie a udržanie kvality života obyvateľstva a naplnenie jeho potrieb ako aj potrieb firiem sídliačich na území obce a využívajúcich uvedenú infraštruktúru.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

Cieľ opatrenia: Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na daniach v obci.

Stručná charakteristika opatrenia: Investície pre zabezpečenie a skvalitnenie demokratického systému riadenia obce smerom zdola nahor, za účasti všetkých občanov a zabezpečenie a posilnenie multikulturálnej spoločnosti založenej na odlišných základoch, kultúre a histórii, odbúravanie rasových a etnických predsudkov a posilnenia rodovej rovnoprávnosti a občianskej spolupatričnosti.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

Cieľ opatrenia: Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

Stručná charakteristika opatrenia: Investície pre skvalitnenie poskytovaných služieb obyvateľstvu so zameraním na znevýhodnené skupiny obyvateľstva, marginalizované skupiny a sociálne odkázaných občanov.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Sumár finančného zabezpečenia opatrení:

Opatrenie	Počet aktivít	suma na opatrenie v tis. Sk
Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí	6	38 920
Zabezpečenie ochrany životného prostredia	4	156 410
Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce	3	6 627
Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní	1	200
Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu	1	1 000

Vysvetlivky k údajom uvedeným v aktivitách:

Financovanie:

- *Náklady v tis. Sk:* Náklady na samotnú technickú realizáciu
- *Možnosti financovania:* možnosti získania financovania s uvedením potencionálneho zdroja
- *náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj. dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie:* finančné náklady ktoré nie sú kalkulované v nákladoch na samotnú technickú dokumentáciu ale sú pre realizáciu projektu nevyhnutné. Jedná sa o náklady zo strany obce, pri investíciách pri ktorých je investor iný ako obec sa nekalkulujú.
- *Potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk:* súčet nákladov na samotnú technickú realizáciu projektu a nákladov na prípravu projektu. V prípade financovania projektov z využitím nenávratného finančného príspevku (alebo financovanie projektov súkromných investorov) je tu uvedená len suma ktorú projekt vyžaduje prefinancovať zo strany obce.

Dopady:

Dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): sa udáva v hodnote za 1 kalendárny rok

1. Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

Aktivita: Pozemkové úpravy - komasácia
Popis: Pozemkové úpravy - komasácia
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja Plánovaný rok realizácie: 2010 (podľa finančných možností v období: 2007-2013) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 30000 možnosti financovania: ŠR+EÚ náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 0
Dopady: dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny

Aktivita: otvorenie lomu
Popis: otvorenie lomu
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja Plánovaný rok realizácie: 2008 zodpovedný za realizáciu: spolok Urbáru dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 100 možnosti financovania: spolok Urbáru náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 0
Dopady: dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: územný plán obce
Popis: príprava územného plánu obce
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja Plánovaný rok realizácie: 2010 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 700 možnosti financovania: náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 700
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: ubytovňa v šatni TJ
Popis: rekonštrukcia šatní TJ na agroturistickú ubytovňu
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja
Plánovaný rok realizácie: 2011
zodpovedný za realizáciu: Agrodružstvo
dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2
Financovanie:
Náklady v tis. Sk: 2000
možnosti financovania: Agrodružstvo
náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0
potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 0
Dopady:
dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest
dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk
dopad na kvalitu života: nulový

Aktivita: Cestovný ruch - ubytovanie v súkromí
Popis: vytvorenie ubytovacích kapacít v rámci cestovného ruchu pre využitie potenciálu cestovného ruchu v regióne, v rámci Podpory činností v oblasti cestovného ruchu, PRV 2007-2013 pre fyzické osoby
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja
Plánovaný rok realizácie: 2013
zodpovedný za realizáciu: súkr. Investori
dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
Financovanie:
Náklady v tis. Sk: 5000
možnosti financovania:
náklady na prípravu projektu v tis. Sk: 0
potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 0
Dopady:
dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest
dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk
dopad na kvalitu života: nulový

Aktivita: Cestovný ruch - propagácia
Popis: Podpora a propagácia cestovného ruchu v regióne, spolupráca v rámci mikroregiónu
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja
Plánovaný rok realizácie: 2013
zodpovedný za realizáciu: obec
dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
Financovanie:
Náklady v tis. Sk: 1000
možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR, 3.2. Opatrenie: Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu
náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 50
potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 50
Dopady:
dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk
 dopad na kvalitu života: nulový

2. Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia

Aktivita: kanalizácia a ČOV
Popis: vybudovanie regionálnej kanalizácie a ČOV
prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia
Plánovaný rok realizácie: 2008 (podľa finančných možností v období: 2008-2009)
zodpovedný za realizáciu: OVS
dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie:
Náklady v tis. Sk: 150000
možnosti financovania: OVS
náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0
potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 0
Dopady:
dopad na zamestnanosť: nulový vplyv
dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk
dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny

Aktivita: technológia na spracovanie biologicky rozložiteľného odpadu
Popis: nákup traktora, štiepkovača, mulčovača, nakladača a vlečky
prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia
Plánovaný rok realizácie: 2008
zodpovedný za realizáciu: obec
dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie:
Náklady v tis. Sk: 4000
možnosti financovania: Envirofond
náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 90
potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 290
Dopady:
dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest
dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk
dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: kompostovisko
Popis: výstavba kompostoviska
prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia Plánovaný rok realizácie: 2010 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 2000 možnosti financovania: Envirofond náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 70 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 170
Dopady: dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: úprava brehov potoka
Popis: úprava brehov potoka
prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia Plánovaný rok realizácie: 2009 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 200 možnosti financovania: Povodie Váhu náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 50 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 50
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny

3. Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

Aktivita: komunikácie a verejné priestranstvá
Popis: úprava miestnych komunikácií a chodníkov, vybudovanie oddychovej zóny v obci
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry
Plánovaný rok realizácie: 2010 (podľa finančných možností v období: 2010-2011)
zodpovedný za realizáciu: obec
dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2
Financovanie:
Náklady v tis. Sk: 5300
možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR, 3.4.2. Podopatrenie: Obnova a rozvoj obcí
náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 209
potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 209
Dopady:
dopad na zamestnanosť: nulový vplyv
dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk
dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: rekonštrukcia MŠ
Popis: zateplenie Materskej školy, výmena okien
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry
Plánovaný rok realizácie: 2011
zodpovedný za realizáciu: obec
dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
Financovanie:
Náklady v tis. Sk: 300
možnosti financovania:
náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 18
potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 318
Dopady:
dopad na zamestnanosť: nulový vplyv
dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk
dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: spojovací chodník
Popis: chodník pre peších, resp. cyklistov spájajúci dve obce
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry
Plánovaný rok realizácie: 2010
zodpovedný za realizáciu: obec
dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie:
Náklady v tis. Sk: 200
možnosti financovania:
náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0
potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 200
Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv
 dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný
 dopad na kvalitu života: pozitívny

4. Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

Aktivita: rekonštrukcia pivničných priestorov pod KD

Popis: rekonštrukcia pivničných priestorov pod KD

prioritná oblasť: Rozvoj občianskej spoločnosti

Plánovaný rok realizácie: 2008

zodpovedný za realizáciu: obec

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 200

možnosti financovania:

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 200

Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný

dopad na kvalitu života: pozitívny

5. Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

Aktivita: informačný systém

Popis: vytvorenie informačného systému pre zlepšenie elektronickej komunikácie OcÚ s občanmi, investície do hardvérového a softvérového vybavenia OcÚ. Realizácia e-governmentu na úrovni samosprávy

prioritná oblasť: Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov

Plánovaný rok realizácie: 2012

zodpovedný za realizáciu: obec

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 1000

možnosti financovania: OP informatizácia spoločnosti, Opatrenie 12 elektronizácia verejnej správy na regionálnej a miestnej úrovni

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 50

Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv

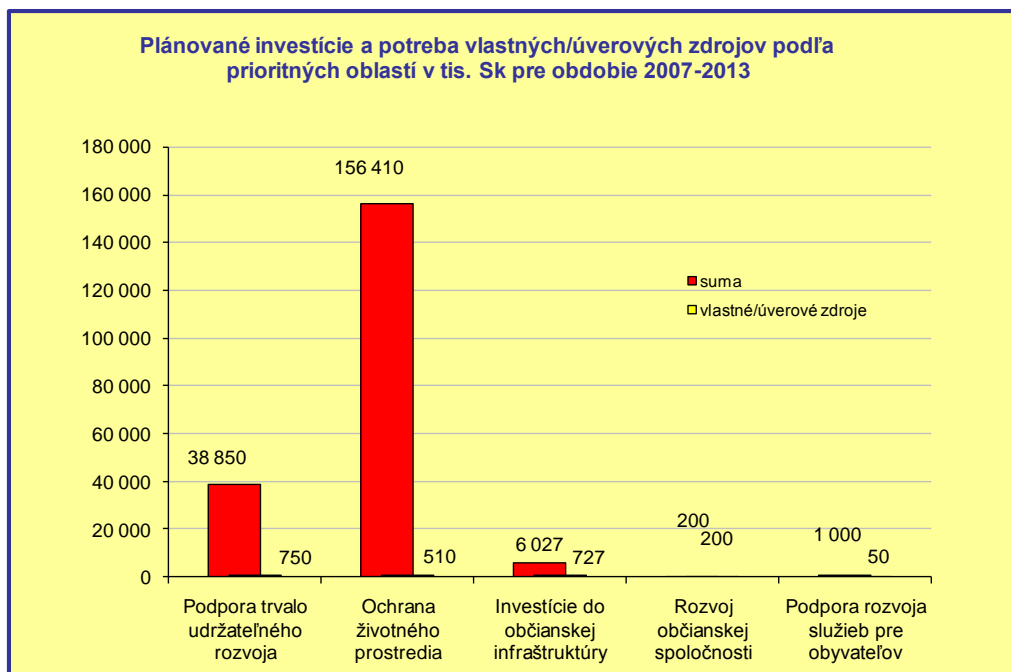
dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk

dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny

3.3. Opis rozvojovej stratégie

Samotná charakteristika rozvojovej stratégie vyplýva na piatich prioritných oblastiach určených v kapitole 3.1.

Výška investícií bola kalkulovaná na základe prioritných oblastí a na základe strategickej plánovacej matice HDR. Určuje potrebu vlastných zdrojov podľa výšky investícií, ktoré boli definované ako determinujúce faktory rozvoja obce. Výška plánovaných investícií / nákladov pre jednotlivé prioritné oblasti závisí od viacerých faktorov:

- investičná náročnosť aktivít – aktivity v oblasti občianskej infraštruktúry kladú najvyššie nároky na financovanie
- miery využitia cudzích zdrojov a zapojenia partnerov – do aktivít v oblasti trvalo udržateľného rozvoja sa budú zapájať aj partneri, ktorí prevezmú veľkú časť financovania a tak spoluúčasť obce je nižšia
- nižšia celková suma aktivít v peňažnom vyjadrení neznamená nižšiu prioritu týchto aktivít alebo zanedbávanie tejto oblasti – tieto aktivity sú jednoducho menej finančne náročné avšak získanie iných zdrojov je často ťažšie.

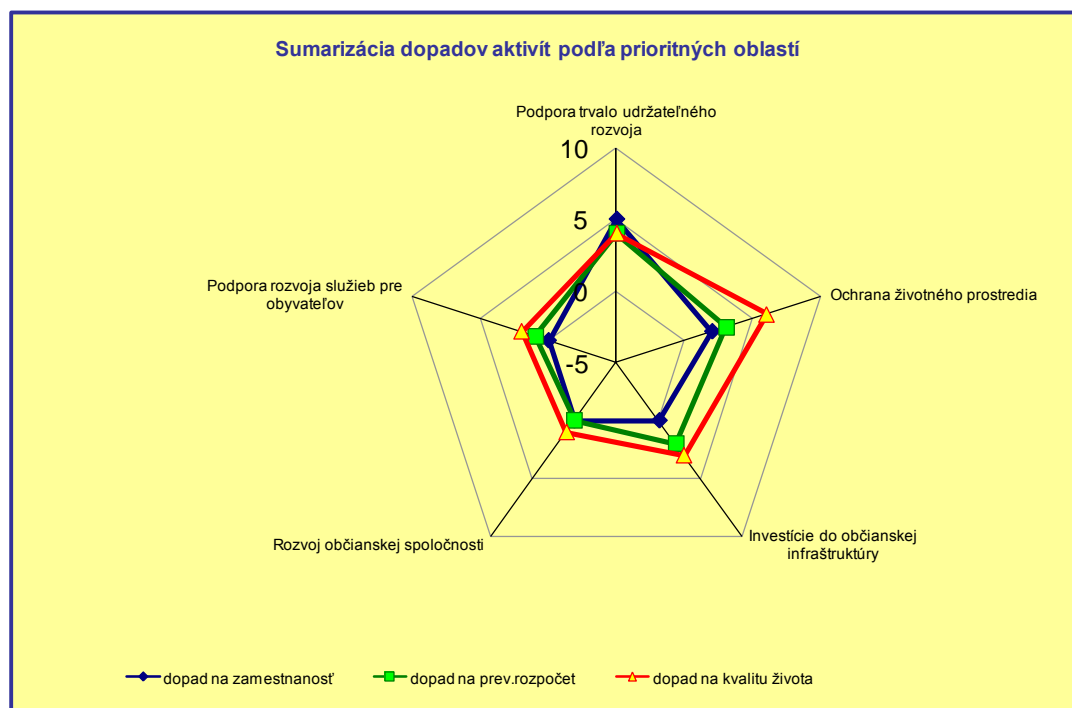
Definovanie rozvojovej stratégie obce nadväzuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo prinajmenšom zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Rozvoj obce je chápaný ako jej hospodársky rozvoj, predovšetkým ako hospodársky rast. Malo by ísť hlavne o taký rozvoj, ktorý neničí vlastnú surovinovú a ľudskú základňu, zachováva životné prostredie, teda o trvalo udržateľný.

3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Medzi merateľné ukazovatele zaraďujeme aj výšku nákladov (náklady celkové, náklady na prípravu projektov a potrebu financovania z vlastných zdrojov) a merateľné sú aj dopady na zamestnanosť, prevádzkový rozpočet a kvalita života v obci.

Merateľné ukazovatele sú podrobne charakterizované v rámci kapitoly 3.2. Opatrenia a aktivity, v tejto časti preto uvádzame ich sumarizáciu:

Z uvedenej sumarizácie vyplýva, že :

- plánované aktivity v prioritnej oblasti Podpora trvalo udržateľného rozvoja budú mať najpozitívnejší vplyv na zamestnanosť
- kvalitu života občanov najviac posilnia aktivity v prioritnej oblasti Investície do občianskej infraštruktúry a Ochrany životného prostredia
- dopad na prevádzkový rozpočet obce je pozitívny

Rozvojová stratégia obce vychádza predovšetkým zo silných stránok a maximálnom možnom využití príležitostí identifikovaných vo SWOT analýze a strategickej plánovacej matici.

4. Finančný plán

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z nasledovných zdrojov:

- **rozpočet obce** je základným zdrojom financovania aktivít. V zmysle východiskových parametrov rozpočtu verejnej správy na rok 2007 sa v roku 2007 predpokladá rast hospodárstva na úrovni 8,9%, rast zamestnanosti o 0,8% a rast reálnych miezd o 4,1%. Priemerná ročná miera inflácie sa očakáva v hodnote 2,7%. Rozhodujúci podiel na príjmoch rozpočtov obcí budú mať v roku 2007 daňové príjmy, dotácie a transfery. V roku 2007 sa plánuje ich výnos v sume 48,9 mld. Sk. Z výnosov týchto daní a transferov musia obce a mestá zabezpečiť financovanie svojich originálnych pôsobností vrátane všetkých pôsobností presunutých a presúvaných z orgánov štátnej správy na obce v rámci pokračujúcej decentralizácie verejnej správy. Výnos dane z príjmov fyzických osôb sa odhaduje v sume 2,8 mld. Sk a výnos z príjmov právnických osôb sa odhaduje na 48,9 mld. Sk. Dotácie na prenesený výkon štátnej správy sa odhadujú v sume 15,39 mld. Sk, čo je v porovnaní s rokom 2006 nárast o 2,2%. Výška voľných prostriedkov je však limitovaná a preto je vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na nasledovné:
 - **zabezpečiť prípravu projektov** – projektová dokumentácia, príprava žiadostí na čerpanie eurofondov a podobne
 - **spolufinancovať europrojekty** – štandardne je nevyhnutné podieľať sa časťou 5% na europrojektoch. Tento podiel aj vzrastie, ak zoberieme do úvahy aj vedľajšie náklady projektov.
 - **financovanie bežných aktivít** – ide najmä o neinvestičné aktivity v oblasti služieb obyvateľom alebo podpore kultúrneho a športového života
- **ostatné verejné zdroje**, najmä prostriedky ŠFRB sú vhodné na financovanie bytovej výstavby. Príležitosti na získanie nenávratnej finančného príspevku zo štátneho rozpočtu sú v značnej miere obmedzené.
- **súkromné zdroje** – je možné použiť najmä na v projektoch, ktoré sú orientované na podporu podnikateľského prostredia a súkromný sektor z neho bude mať tiež osov
- **štrukturálne fondy EÚ** – je možné použiť na financovanie mnohých projektov, avšak treba uvážiť ich zložitú a náročnú prípravu.
- **úverové zdroje** – úvery sú vhodné na riešenie akútnych investičných potrieb prípadne na financovanie aktivít s pozitívnym dopadom na rozpočet obce.

Analýza súčasného hospodárenia – rok 2006, Súvaha obce k 31.12.2006 (Skrátená forma):

tis. Sk		
neobežný majetok spolu	14 954	94,9%
dlhodobý nehmotný majetok	0	0,0%
dlhodobý hmotný majetok	12 201	77,4%
<i>pozemky</i>	49	0,3%
<i>umelecké diela a zbierky</i>	0	0,0%
<i>stavby</i>	10 199	64,7%
<i>stroje, prístroje a zariadenia</i>		0,0%
<i>dopravné zariadenia</i>	160	1,0%
<i>pestovateľské celky trvalých porastov</i>	0	0,0%
<i>obstaranie HIM</i>	1 703	10,8%
<i>drobný dlh. hm. majetok</i>	90	0,6%
<i>ostatný HIM</i>	0	0,0%
dlhodobý finančný majetok	2 753	17,5%
obežný majetok	804	5,1%
<i>zásoby</i>	0	0,0%
<i>pohľadávky</i>	224	1,4%
<i>finančný majetok</i>	580	3,7%
rozpočtové účty, z toho:	0	0,0%
<i>prostriedky rozpočtového hospodárenia</i>	0	0,0%
majetok spolu	15 758	100,0%
vlastne zdroje	13 288	84,3%
<i>majetkove fondy</i>	14 977	95,0%
<i>finančné a peňažne fondy</i>	40	0,3%
<i>výsledok hospodárenia</i>	-1 729	-11,0%
zdroje krytia prostriedkov rozpočt.hosp.	0	0,0%
cudzie zdroje	2 470	15,7%
<i>dlhodobé záväzky</i>	26	0,2%
<i>krátkodobé záväzky</i>	161	1,0%
<i>bankové úvery</i>	2 283	14,5%
<i>prechodné účty pasívne</i>	0	0,0%
pasíva celkom	15 758	100,0%

Majetok obce tvorí predovšetkým dlhodobý hmotný majetok v celkovej súčasnej hodnote 12 201 tis. Sk. Tvoreným je predovšetkým skupinou stavby (10 199 tis. Sk; 64,7% majetku obce), ktorých účtovná amortizácia je 54,6%.

vybrané ukazovatele	
momentálna likvidita	419 tis. Sk
likvidita 1. Stupňa	419 tis. Sk
likvidita 2.stupňa	643 tis. Sk
likvidita 3.stupňa	643 tis. Sk
ukazovateľ zadlženosti	15,67%
miera zadlženosti	18,59%
úverová zaťaženosť	14,49%
miera opotrebenie stavieb	54,6%
miera opotrebenia zariadení a tech.	100,0%

Obec nemá vzhľadom na dostatočný objem likvidných prostriedkov problém priebežne a načas uhrádzať svoje záväzky.

Obec má v súvislosti s prevádzkou vyrovnané záväzky a jej aktivity sú v súlade so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

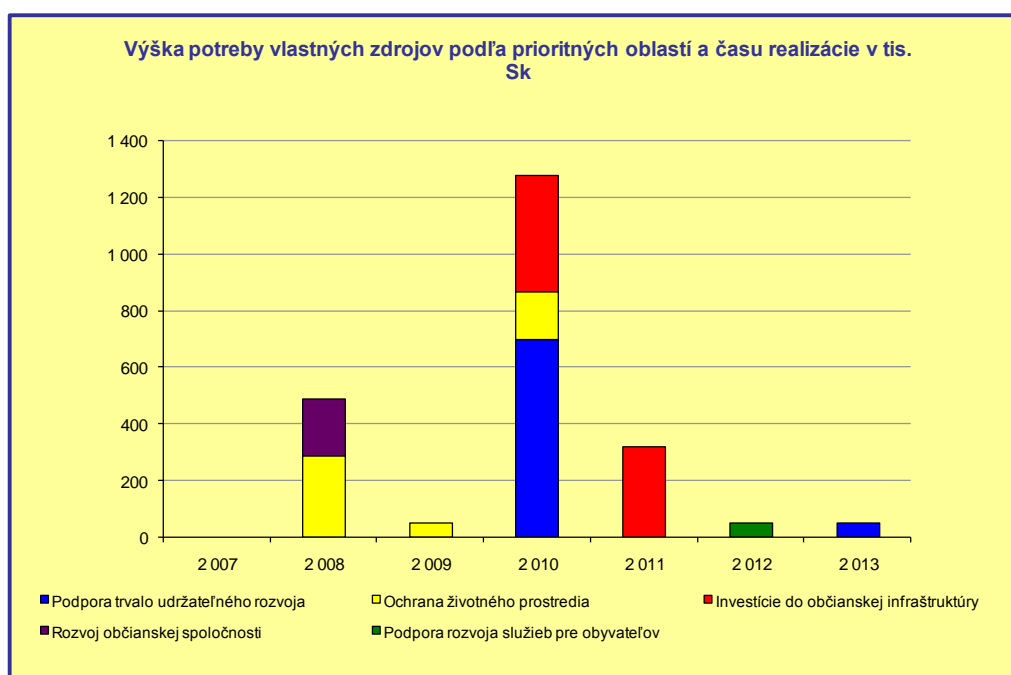
Pod likviditou rozumieme schopnosť podniku uhradiť včas svoje záväzky voči všetkým dodávateľom (veriteľom). Pod likvidnosťou aktív rozumieme schopnosť v čo najkratšom čase pretransformovať jednotlivé majetkové súčasti podniku na peňažné prostriedky, a to bez straty alebo bez podstatnej zľavy z ich účtovnej hodnoty.

Likvidita 1. stupňa vypovedá, aký podiel krátkodobých dlhov môže subjekt k určitému dňu (v závislosti od toho z ktorého dňa sú pre analýzu poskytované údaje) vyplatiť v hotovosti. Za optimálny sa považuje pomer od 0,20 do 0,60.

Likvidita 2. stupňa vypovedá o tom, ako je subjekt schopná zaplatiť krátkodobé dlhy bez predaja zásob. Zásoby môžu byť ovplyvnené ich likvidnosťou. Tento ukazovateľ pre posúdenie likvidity veľmi dôležitý. V zásade platí, že hodnota ukazovateľa by sa mala pohybovať od 1,00 do 1,50. Ak je hodnota menšia ako 1,00, subjekt musí rátať s tým, že na zaplatenie záväzkov bude musieť likvidovať zásoby. Ak je hodnota vyššia ako 1,00, tak po úhrade krátkodobých záväzkov má ešte rezervu (napr. ak bežná likvidita je 1,25, táto rezerva predstavuje 25 %).

Likvidita 3. stupňa udáva podiel krátkodobých dlhov na financovaní obežného majetku. Čím je likvidita 3. stupňa väčšia, tým je väčší podiel financovania krátkodobého majetku dlhodobými zdrojmi, čo znižuje riziko platobnej neschopnosti pre prípad, že sa nepodari premeniť časť nepeňažného obežného majetku na peňažné prostriedky. Hodnota ukazovateľa nemá byť menšia ako 1,50, optimum je 2,00 a za maximálnu hodnotu je považovaný pomer 2,50.

Plánované aktivity boli posudzované z finančného hľadiska pre posúdenie súladu investičných aktivít a ich rozpočtov so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

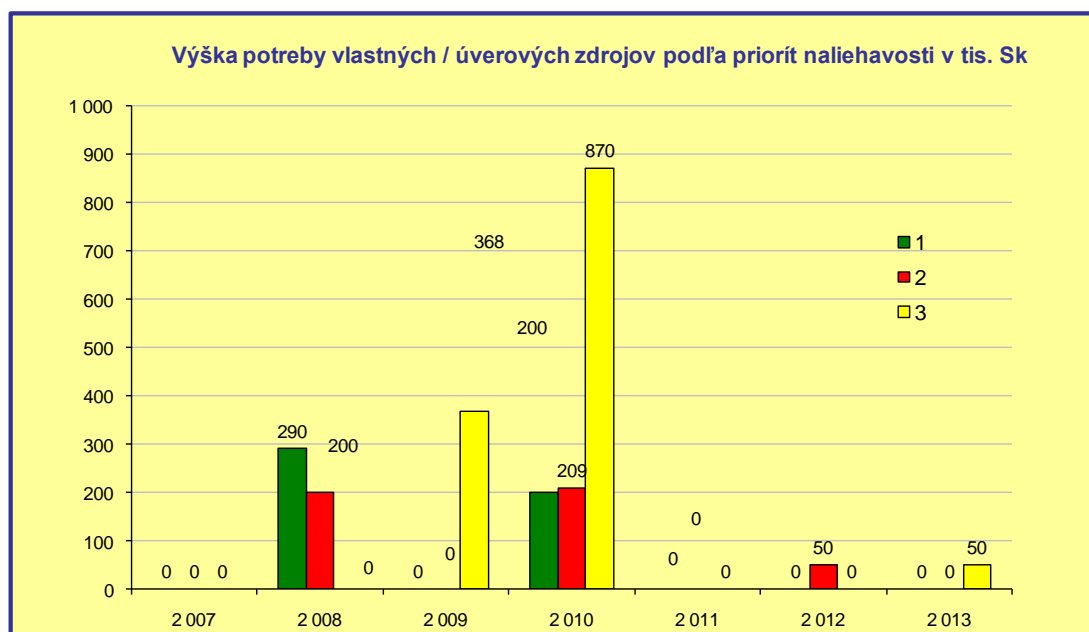

Tabuľka predstavuje potrebu vlastných zdrojov v jednotlivých rokoch realizácie aktivít plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. V prvých rokoch bude obec realizovať hlavne investície zamerané na občiansku infraštruktúru, ochranu životného prostredia a trvalo udržateľný rozvoj, ktoré sú zásadné pre rozvoj obce a príchod investorov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja predpokladá vyššie investície v prvých rokoch, nakoľko sa počíta aj s úverovým financovaním s následným splácaním v ďalších rokoch.

Nasledujúca tabuľka predstavuje alternatívne možnosti investícií v závislosti od možnosti získania financovania rozvojových projektov obce:

- **Priorita č.1 – najvyššia priorita.** Uvedené investície budú realizované bezpodmienečne, pretože sú najnaliehavejšie a najakútnejšie z hľadiska rozvoja obce. Uvedené investície budú realizované bez ohľadu na to, či obec získa financovanie pre uvedené aktivity zo zdrojov EU.
- **Priorita č. 2 – stredná priorita.** Uvedené investície budú realizované v prípade, že obec získa prostriedky na realizáciu aktivít z prostriedkov EU. V prípade nezískania uvedených prostriedkov, budú investície odložené do času, pokiaľ nebude zaistené financovanie.
- **Priorita č.3 – najnižšia priorita.** Prevažne projekty menšieho rozsahu a finančnej náročnosti, ktoré je možné realizovať vlastnými zdrojmi ale nemali by ohroziť aktivity s vyššou prioritou

Z hľadiska potrieb rozvoja obce je dôležité zabezpečiť aj participáciu súkromných zdrojov na jednotlivých projektoch. Preto obec bude realizovať aktivity pre vytvorenie priaznivého investičného prostredia v obci (viď. kapitolu 3.2.)

4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie

Plánované čerpanie zdrojov bolo uvedené v časti 3.2 ku každej aktivite samostatne. Na tomto mieste uvádzame sumarizáciu čerpania jednotlivých zdrojov.

údaje sú v tis. Sk

Rozdelenie financií na programovacie obdobie									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
CH								CH	
2007									
2008	154 390	154 290	112 500	41 790	41 300		490	100	
2009	250	250		250		250			
2010	38 479	38 479	26 475	12 004	10 725		1 279		
2011	2 388	318		318			318	2 070	
2012	1 000	1 000	713	288	238		50		
2013	6 050	1 050	750	300	250		50	5 000	
Spolu	202 557	194 337	139 688	54 044	52 025	250	1 769	7 170	

4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia

Dole uvedená tabuľka uvádza súhrn čerpania zdrojov podľa jednotlivých prioritných oblastí.

údaje sú v tis. Sk

Rozdelenie financií na priority a opatrenia									
prioritná oblasť	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
CH								CH	
1	38 920	31 750	23 250	8 500	7 750		750	7 170	
2	156 410	156 410	112 500	43 910	43 200	250	460		
3	6 027	6 027	3 975	2 052	1 325		727		
4	200	200		200			200		
5	1 000	1 000	713	288	238		50		
Spolu	202 557	195 387	140 438	54 950	52 513	250	2 187	7 170	

5. Zabezpečenie realizácie

PHSR je potrebné podrobiť každoročnému posúdeniu v odborných komisiách a tak aktualizovať plán aktivít na nasledujúci rok. PHSR je živý dokument, ktorý je potrebné aktualizovať a upravovať podľa akútnych potrieb či možností financovania.

Strategické plánovanie podpory rozvoja obce je charakteristické najmä:

- hierarchickým usporiadaním cieľov,
- orientáciou podpory na dosiahnuté efekty,
- riadením na základe procesov,
- permanentným monitorovaním a vyhodnocovaním efektov,
- permanentným učením sa a inováciou,
- rozvíjaním partnerstiev,
- zodpovednosťou voči verejnosti,

Na základe poznatkov o efektívnosti a účinnosti vynaložených nákladov sa budú iniciovať inovačné zlepšenia v rámci stanovovania cieľov v obci. Informácie o účinnosti a efektívnosti vynakladaných prostriedkov sú nenahraditeľným zdrojom permanentného rozširovania poznatkov v oblasti podpory rozvoja obce.

5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Zabezpečenie realizácie a naplnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností všetkých zodpovedných osôb.

V časti 3.2 je uvedený subjekt zodpovedný za realizáciu každej aktivity. Väčšina aktivít je v pôsobnosti obce. Nakoľko sú tieto aktivity rozsiahle a náročné, je potrebné určiť konkrétne osoby či komisie v orgánoch obce, ktoré budú za tieto aktivity riadiť a koordinovať.

V pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja neurčujeme konkrétne mená či posty, nakoľko takéto rozhodnutia je potrebné robiť operatívne.

Je však možné rámcovo určiť kompetencie jednotlivých orgánov obce. Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Zastupiteľstvo obce je najvyšší orgán na čele so starostom, má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce.

Obecné zastupiteľstvo prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu, ustanovuje riadiacu skupinu alebo osobu, ktorá bude poverená riadením procesu, schvaľuje návrhy a projekty rozvoja, dojednáva partnerské vzťahy, hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu a zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách.

Zastupiteľstvo spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce. Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Na realizácii programu sa budú podieľať odborníci a partneri, nakoľko účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem podnikateľskej sféry sú vhodnými partnermi, subjekty so skúsenosťami vo sfére čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ.

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je najvhodnejšia prostredníctvom implementačných projektov, ktoré môže obec realizovať sama alebo v spolupráci s externými poradenskými organizáciami. Úlohou implementačného projektu je zaviesť dané opatrenie do praxe a ďalej vykonať potrebné opatrenia, aby sa pokračovalo v práci navrhnutým smerom, alebo priamo zrealizovať opatrenie do jeho úspešného naplnenia cieľov a dosiahnutia programovaného výsledku a stavu.

Organizačné opatrenia špecifikujú nástroje, ktorými bude zabezpečené napĺňanie vytýčených strategických cieľov a zámerov v PHSR a nástroje akým sa strategický dokument dopĺňa a aktualizuje. Je potrebné zabezpečiť inštitucionálne zabezpečenie implementácie konkretizovaných zámerov v jednotlivých oblastiach rozvoja obce. Inštitucionálne hľadisko poskytne informáciu o tom, kto bude realizovať naplnenie vytýčených cieľov a kto ponese zodpovednosť za ich dosiahnutie a splnenie. Zodpovednosť je konkretizovaná v rámci každého jedného plánovaného projektu v obci.

5.2. Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PHSR.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Po implementácii bude pracovná skupina plniť aj funkciu monitorovania a hodnotenia. Konkrétne pôjde o sledovanie vývoja, smerovania a zmien vonkajších podmienok v obci, požiadaviek obyvateľov, ako aj požiadavky ďalších cieľových skupín (návštevníkov, investorov a podnikateľov). V procese monitorovania sa zhromažďujú údaje o realizovaných projektoch. Na základy výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období.

Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny. Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätnej väzby. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

5.3. Harmonogram realizácie

Každá aktivita má v časti 3.2 určený predpokladaný termín realizácie. Dolu uvedené tabuľka sumarizuje harmonogram podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Harmonogram realizácie podľa priorit							
oblasť / rok	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013
Podpora trvalo udržateľného rozvoja							
Ochrana životného prostredia							
Investície do občianskej infraštruktúry							
Rozvoj občianskej spoločnosti							
Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov							

Časový harmonogram nie je záväzný a bude priebežne aktualizovaný na základe finančnej situácie a rozpočtu obce.

6. Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je spracovaný na báze viacerých dokumentov a v súlade s príslušnými zákonnými predpismi. Časť PHSR je zameraná na komplexnú analýzu v oblastiach ako demografia, nezamestnanosť, hospodársku oblasť, sociálnu a technickú infraštruktúru a iné oblasti, ktoré popisujú a analyzujú súčasný stav v obci, ktorý je detailnejšie rozpracovaný v SWOT analýze popisujúcej silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. PHSR je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorít, opatrení a financovania. Vzhľadom na súčasné postavenie regionálneho rozvoja v rámci Slovenskej republiky, ktorý nevytvára priame nástroje podpory v regiónoch (VÚC), je dokument PHSR účelovo a explicitne zameraný na ciele a priority rozvoja kraja pod. a Národného Plánu Rozvoja Vidieka SR na roky 2007 - 2013. Sleduje sa tým najmä možnosť využívania nástrojov pomoci EÚ, to znamená využitie štrukturálnych fondov a kohézneho fondu. Vykonateľnosť PHSR bude závislá od mnohých faktorov, predovšetkým od schopnosti zainteresovaných subjektov vypracovávať a predkladať príslušným ústredným riadiacim orgánom a ich sprostredkujúcim implementačným agentúram také projekty, ktoré budú konkurencieschopné. Veľký význam pre realizovanie jednotlivých opatrení a aktivít definovaných v PHSR bude mať úroveň riadenia a koordinácie celého procesu prípravy projektov a ich presadzovania na národnej úrovni. Program je potrebné hodnotiť ako dokument otvorený, ktorý môžu orgány obce priebežne doplňovať a o nové aktivity, respektíve vypúšťať tie opatrenia, ktorých realizácia nie je v možnostiach obce.

Nástrojom pre naplnenie úloh vyplývajúcich z Národného plánu regionálneho rozvoja SR je PHSR ako základný programovací dokument pre uskutočňovanie regionálnej politiky ako aj základný rámec pre budúce projekty, v oblasti znižovania regionálnych disparít. Program zároveň odráža aj nový spôsob spolupráce s EÚ založenej na princípoch partnerstva, otvorenosti, subsidiarity a hospodárskej a sociálnej súdržnosti na úseku regionálneho rozvoja. Hlavnou myšlienkou tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť spoločnosti, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja.

